

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Академија струковних студија Шабац

Број: 01/10/1-03/2024

Датум: 20.02. 2024 год.
Ш А Б А Ц

АКАДЕМИЈА
СТРУКОВНИХ
СТУДИЈА
ШАБАЦ

АКАДЕМИЈА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ШАБАЦ

Седиште: Добропољска 5, 15000 Шабац

ПИБ: 111788062, Матични број: 17922734

Контакт: 015 342 172, 015 342 173

e-mail: akademija@akademijasabac.edu.rs web: www.akademijasabac.edu.rs

ИЗВЕШТАЈ

**О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА
СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
ОДСЕК ЗА МЕДИЦИНСКЕ И ПОСЛОВНО-ТЕХНОЛОШКЕ
СТУДИЈЕ**

за период 2019/2020 – 2021/2022.

Шабац, 2024.

УВОД

[Академија струковних студија Шабац](#) основана је Одлуком Владе Републике Србије 05 број 02-02-5149/2019-1 од 18.07.2019. године и то статусном променом спајања три установе:

- Високе школе струковних студија за васпитаче Шабац,
- Високе медицинске и пословно-технолошке школе струковних студија Шабац и
- Високе пољопривредне школе струковних студија Шабац.

Академија је основана у циљу промовисања и подизања угледа струковног високог образовања. Статусна промена допринела је ефективнијем, ефикаснијем и економичнијем остваривању циљева високог струковног образовања и његовом повезивању са потребама тржишта рада.

Академију данас чине три Одсека, на којима тренутно студира преко 1600 студената на два нивоа студија - основне и мастер струковне студије. У наставном процесу Академије ангажовано је око 100 наставника и преко 70 сарадника. Одсеци Академије струковних студија Шабац чине:

- [Одсек студија за васпитаче и медицинске сестре васпитаче](#), са седиштем у Шапцу, ул. Добропољска 5,
- [Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије](#), са седиштем у Шапцу, ул. Хајдук Вељкова 10,
- [Одсек за пољопривредно-пословне студије и туризам](#), са седиштем у Шапцу, ул. Војводе Путника бр. 56.

Академија струковних студија Шабац је високошколска установа која обавља делатност високог образовања реализовањем основних и мастер струковних студија из научних области: техничко-технолошких, друштвено-хуманистичких и медицинских наука. Реализација основних и мастер струковних студија је у складу са Законом о високом образовању, чиме се оспособљавају студенти за примену стечених знања и вештина неопходних за укључивање у савремене радне токове и процесе. Академија изводи струковне студије на два степена, и то:

- студије првог степена - основне струковне студије, у трајању од три године и на којима студенти стичу 180 ЕСПБ бодова,
- студије другог степена или мастер струковне студије, у трајању од две године и на којима студенти стичу 120 ЕСПБ бодова.

Студије на Академији се реализују на основу акредитованих студијских програма. Сваки студијски програм се реакредитује након 7 година.

САДРЖАЈ

СТАНДАРДИ ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА

[Стандард 4:](#) Квалитет студијског програма

[Стандард 5:](#) Квалитет наставног процеса

[Стандард 7:](#) Квалитет наставника и сарадника

[Стандард 8:](#) Квалитет студената

[Стандард 9:](#) Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

[Стандард 10:](#) Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

[Стандард 11:](#) Квалитет простора и опреме

[Стандард 13:](#) Улога студената у самовредновању и провери квалитета

[Стандард 14:](#) Систематско праћење и периодична провера квалитета

[ТАБЕЛЕ](#)

[ПРИЛОЗИ](#)

стандарди

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

Опис стања

4.1. Академија струковних студија Шабац акредитована је високошколска установа (Уверење о акредитацији Академије струковних студија Шабац, број 612-00-00086/5/2021-03, од 18.07.2019., https://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/Akreditacija_Akademija_2.pdf) на којој се, у оквиру три Одсека, реализују студије на основу акредитованих студијских програма, који након 7 година, подлежу реакредитацији.

Струковне студије на Академији струковних студија Шабац реализују се кроз два нивоа:

- струковне студије првог степена или основне струковне студије које трају три године и на којима студенти стичу 180 ЕСПБ бодова,
- студије другог степена или мастер струковне студије које трају две године и на којима студенти стичу 120 ЕСПБ бодова.

На Академији се реализује 15 студијских програма основних студија и 3 студијска програма мастер струковних студија:

1) На Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије реализују се студијски програми основних струковних студија:

- Информационе технологије - акредитовано за 88 студената,
- Економија - акредитовано за 55 студената,
- Заштита животне средине - акредитовано за 22 студената,
- Инжењерски менаџмент - акредитовано за 22 студената,
- Фармација - акредитовано за 22 студената,
- Здравствена нега - акредитовано за 66 студената,
- Гастрономија - акредитовано за 33 студената,
- Прехрамбена технологија – акредитовано за 22 студента.

Мастер струковне студије:

- Здравствена нега - акредитовано за 49 студената. С обзиром да је реализација студијског програма мастер струковних студија Здравствена нега започела у школској 2022/23. Оцена овог студијског програма неће бити обухваћена у овом Извештају.

2) На Одсеку за пољопривредно-пословне студије и туризам реализују се студијски програми основних струковних студија:

- Биотехнологија два модула: 1) Ратарство и повртарство и 2) Зоотехника акредитовано за 40 студената,
- Заштита биља - акредитовано за 40 студената,
- Менаџмент, са три модула: 1) Агроменаџмент, 2) Предузетништво и 3) Хотелијерство и ресторатерство - акредитовано за 50 студената,

- Заштита животне средине - акредитовано за 40 студената,
- Туризам - акредитовано за 50 студената.

Мастер струковне студије:

- Менаџмент у агробизнису - акредитовано за 50 студената.

У организационој јединици Смедервска Паланка чији је акредитациони период истекао и која није реакредитована, обезбедиће се завршетак школовања раније уписаним студентима на основне струковне студије.

3) На Одсеку студија за васпитаче и медицинске сестре-васпитаче реализују се студијски програми основних струковних студија:

- Струковни васпитач (са 2 модула: Струковни васпитач предшколске деце и Струковни васпитач деце раног узраста) - акредитовано за 150 студената,
- Струковна медицинска сестра васпитач - акредитовано за 30 студената,

Мастер струковне студије:

- Струковни мастер васпитач - акредитовано за 110 студената.

Студијски програми су доступни јавности на интернет страници Академије <https://www.akademijasabac.edu.rs/studije/>. Одлука о акредитацији наведених студијских програма доступна је на интернет страници Академије <http://www.akademijasabac.edu.rs/akreditacija/>.

У 2022. години планирана је реакредитација три студијска програма основних студија и једног студијског програм мастер струковних студија, а у 2023. години планирана је реакредитација два студијска програма.

У овом Извештају о самовредновању и оцењивању квалитета студијског програма Академије струковних студија Шабац приказан је студијски програм Заштита животне средине, који се реализује на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије. Овај програм се на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије реализује од 2003. године (претходни назив - Висока медицинска и пословно-технолошка школа струковних студија, а старији назив - Висока технолошка школа струковних студија), а последњи пут је акредитован 2017., године (https://www.vmpts.edu.rs/download/akreditacija_zzsredine_2017/).

Квалитет студијског програма основних струковних студија Заштита животне средине/ Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије, обезбеђује се кроз праћење и проверу циљева студијског програма, садржаја студијског програма, радног оптерећења студената мерено бројем ЕСПБ бодова, исхода и стручности које добијају студенти по завршетку студија, као и кроз осавремењавање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих организација из окружења.

Формирањем Академије струковних студија Шабац, одобравање студијских програма је у надлежности Академије. Усвојени су [Правилник о доношењу студијских програма](https://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/Pravilnik_Studijски_Programi.pdf) (број 01/20/1-13/2021, од 29.06.2021., https://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/Pravilnik_Studijски_Programi.pdf) – којим се регулише садржај и структура студијског програма, начин и поступак његовог доношења као и друга питања од значаја за студијски програм, као и [Правилник о обезбеђењу квалитета](https://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikObezbedjenjeKvaliteta.pdf) (број 01/20/1-08/2021, од 22.02.2021., <https://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikObezbedjenjeKvaliteta.pdf>) - којим се одређује надлежност за обезбеђење квалитета студијског програма као и поступак и процедура за обезбеђење

квалитета студијског програма. Одлуку о усвајању нових и изменама постојећи студијских програма доноси Наставно-стручно веће Академије, а на предлог Наставно-стручног већа Одсека, у складу са својим актима.

У циљу припреме за нови циклус акредитације Наставно-стручно веће Академије, на предлог Одсека формира Комисије за акредитацију, задужене за израду елабората за акредитацију.

Реализација студијског програма, након акредитације, изводи се уз низ активности усмерених ка сталној анализи тренутног стања и корекцији у циљу његовог унапређења. Академија редовно врши осавремењивање садржаја и прикупља информације о квалитету програма од надлежних институција. Академија прати тенденцију наставка школовања по завршетку основних струковних студија, као и могућности запошљавања студената.

Циљеви студијског програма Заштита животне средине дефинисани су стандардима 2 документације за акредитацију студијских програма и истакнути на сајту Академије (<http://www.akademijasabac.edu.rs/>) и Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије (<https://www.vmppts.edu.rs/zastita-sredine/>).

Структура и садржај студијског програма у погледу односа општеобразовних, научно и стручно-апликативних и теоријско-методолошких дисциплина дефинисани су у стандардима 5 документације за акредитацију студијских програма и истакнути на сајту Академије (<https://www.akademijasabac.edu.rs/osnovne-strukovne-studije/>, <https://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Kurikulumi/ZSS-2020.pdf>).

Сви предмети су дефинисани преко исхода учења, имају јасно дефинисане циљеве, методе наставе и начин испитивања. У предиспитним обавезама остварује се 30 до 70 бодова, а остатак до 100 бодова на испиту. Структура и садржај студијског програма су у складу са планираним исходима (оспособљеност студента за практичну примену знања и вештина у области заштитне животне средине, као и за стваралачки начин размишљања и за праћење достигнућа струке) и квалификацијама које студенти стичу након завршетка студија. Програм је компатибилан са студијским програмима сродних школа на територији Европе.

Радно оптерећење студената мерено је бројем ЕСПБ бодова. Сваки предмет, који се реализује на студијском програму Заштита животне средине исказује се бројем ЕСПБ бодова, а обим студија се изражава збиром ЕСПБ бодова. Збир од 60 ЕСПБ бодова одговара просечном укупном ангажовању студента у обиму 40-часовне радне недеље у току једне школске године. Како би се осигурала равномерно оптерећење студената број ЕСПБ бодова по семестру треба буде 30 уз толеранцију од 20%. На студијском програму Заштита животне средине расподела ЕСПБ бодова по семестрима је следећа: I – 29 ЕСПБ, II – 31 ЕСПБ, III – 28 ЕСПБ, IV – 32, V – 28 ЕСПБ и VI – 32 ЕСПБ. Број ЕСПБ бодова утврђује се на основу радног оптерећења студената у савлађивању одређеног предмета и примене јединствене методологије Академије која важи за све студијске програме. Један ЕСПБ бод одговара 25 - 30 сати рада. Број ЕСПБ бодова на појединачном предмету одређује се на основу укупног ангажовања студената (укупног броја часова активне наставе, учења кроз рад и укупног броја сати активног индивидуалног рада студента) ([Прилог 4.6.](#)). Задаци предвиђени за индивидуални рад студента морају бити равномерно распоређени у току семестра. Укупни обим ових задатака је усаглашен са оптерећењем предвиђеним на предмету, сагласно броју ЕСПБ бодова. Расподела оптерећења студената по семестрима и предметима контролише се у процесу самовредновања наставног процеса.

Студијски програм Заштита животне средине израђен је у складу са следећим принципима:

- трајање основних струковних студија је три године,

- школска година траје 12 календарским месеци, а подељена је на два семестра,
- настава из једног предмета се изводи у току једног семестра,
- број предмета по семестру је од 4 до 5,
- настава у току семестра траје 15 недеља,
- недељно оптерећење студента активном наставом је просечно 22 часа,
- примењује се европски систем преноса бодова (ЕСПБ),
- годишња акумулација ЕСПБ бодова износи 60 бодова,
- основне струковне студије имају 180 ЕСПБ бодова,
- укупан број бодова за сваки предмет студент остварује на основу степена извршавања предиспитних и испитних обавеза,
- оцењивање студената се изводи оценама од 5 до 10 на основу ЕСПБ бодова, односно европске скале, која је истоветна за све земље које припадају „Европском образовном процесу“,
- предмети на студијском програму су подељени на обавезне и изборне,
- настава се изводи различитим савременим методама, чији избор зависи од природе предмета,
- за практичну наставу и студентску праксу, обезбеђене су наставне базе у привредним субјектима у Шапцу и околини; као и местима становања студената,
- предвиђена је могућност преласка студената са једног на други студијски програм, као и мобилност студената између школа истог или сличног профила,
- обезбеђено је континуирано праћење и анализа успешности студирања на основу којих се доносе мере за побољшање процеса образовања и успешности студирања,
- студентима је доступна консултативна помоћ у погледу избора предмета,
- предвиђено је перманентно усавршавање наставника и унапређивање наставних планова и програма,
- предвиђено је институционализовано оцењивање квалитета студијског програма, квалитета извођења наставе, квалитета наставника и сарадника, адекватност простора и опреме и др., ради праћења и сталног унапређивања квалитета,
- студијски програм дефинисан је јединственом структуром курикулума која се састоји од обавезних и изборних предмета (изборност је већа од 20%), стручне праксе и израде завршног рада.

На основу исхода учења у оквиру студијског програма Заштита животне средине, Академија изводи исходе образовања дефинисане за овај студијски програм. Склад између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања остварује се кроз уравнотежен однос различитих облика наставног процеса који се одвијају према усвојеном плану и програму за овај студијски програм. Исходи учења, методи извођења наставе и критеријуми оцењивања за сваки предмет на сваком студијском програму доступни су на сајту Академије ([Прилог 4.5.](#)). У зависности од самог предмета, природе његових циљева и очекиваних исхода настава на студијском програму реализује се као предавања, аудиторне вежбе, експерименталне вежбе, практичне вежбе, семинарски радови, презентације, домаћи задаци итд. Наставни процес почива на разумљиво презентованом градиву и савременим наставним средствима која су студентима на располагању: рачунарима, лабораторијским инструментима и апаратима, најновијој литератури и непосредном

контакту са наставницима и сарадницима. Драгоцени непосредни контакт са производним процесом студенти остварују кроз практичну наставу на реалним индустријским и другим постројењима, чиме се наставни процес заокружује обogaћујући студенте важним практичним знањима и искуствима.

Приказ најважнијих исхода образовања за студијски програм Заштита животне средине представљен је у [Прилогу 4.4](#). Наведени исходи образовања су засновани на исходима учења који су у складу са Националним оквиром квалификација Србије, базирани на дескрипторима квалификација одређеног циклуса образовања у датој научној области и на одговарајућем Европском оквиру квалификација.

Студијски програм Заштита животне средине је целина међусобно повезаних и усклађених елемената која обухвата јасно одређене циљеве образовања, политику и процедуру уписа студената, структуру и садржај образовања, методе учења и начине провере знања, исходе учења и квалификацију и компетенцију студената као крајњих циљева образовања.

Акцент у разним формама реализације активне наставе (предавања, аудиторне и лабораторијске вежбе, консултације) стављен је на интерактивни рад са студентима, подстицај стваралачког начина размишљања и практичној примени знања и вештина као и на редовном похађању и припреми студената за наставу. Подстиче се и самостални рад студената путем семинарских и пројектних задатака. Кроз организацију различитих форми предиспитних обавеза обезбеђује се континуирани рад студената у току студија, као и стално праћење њиховог напредовања. Исходи учења су јасно и прецизно дефинисани при чему је омогућено студентима да се, поред дефинисаног силабуса предмета, у разговору с наставником упознају с планираним исходом учења за сваки предмет, методом наставе и критеријумима оцењивања, односно да добију сва обавештења потребна за добру оријентацију у погледу знања која се од њих траже. За изборне предмете студенти се одређују на почетку школске године, при чему су изборни предмети заступљени у великом броју и редовно се иновирају.

Академија обезбеђује склад између исхода учења, наставних метода и критеријума оцењивања на студијском програму Заштита животне средине, на следеће начине:

- 1.) Исходи учења на студијском програму Заштита животне средине су тако формулисани да се равноправно односе на стицање теоријских и практично применљивих знања, стицање вештина, мотива, вредности и ставова који омогућавају и усмеравају ка целоживотном учењу и професионалном развоју.
- 2.) Избор наставних метода се директно заснива на планираним исходима учења, односно, обавља се на основу процене које методе наставе најбоље доприносе остваривању одређеног исхода учења.
- 3.) Имајући у виду полазиште да су знање и вештине конструкти који се развијају, следећи критеријум за избор наставних метода је колико свака од њих омогућава активну партиципацију студената у процесу конструисања знања и вештина, односно колико је метода интерактивна, да ли и у којој мери захтева укљученост студената, повратне информације са њихове стране у виду питања, одговора, коментара, изношења личних ставова итд.
- 4.) Примена интерактивних метода омогућава наставницима и сарадницима да већ у току процеса конструисања знања и вештина током предиспитног периода, добијају квалитетне информације о напредовању студената, што олакшава оцењивање студентских постигнућа.
- 5.) Систем предиспитних обавеза студената је тако осмишљен да у оквиру различитих предмета

комбинује већи број захтева, као што су: активност у току предавања, активност у току практичне наставе (вежби, малих самосталних пројеката, других облика наставе), проверу знања на колоквијумима и примену стечених знања у изради семинарских радова. Постигнуће у оквиру сваког од ових захтева или области предиспитних обавеза се бодује на унапред утврђени начин са којим су студенти упознати на почетку наставног циклуса и преко интернет странице Академије.

- 6.) Оцењивање постигнућа на испитима се заснива на бодовању резултата остварених на писменим или усменим испитима. Инструменти за проверу стечених знања, вештина и других компетенција студената су тестови знања различитих типова, есеји на одређене теме, усмено одговарање на задата или одабрана питања, испитни разговор и/или дебата на одређене теме итд. Садржај испита и инструменти за проверу наученог су тако осмишљени да се од студената захтева разумевање (а не репродукција), критичка процена, увиђање значаја наученог за будућу праксу рада и разматрање хипотетичких ситуација примене наученог у пракси. На тај начин се подстиче веза процеса оцењивања на испитима са исходима учења. Студенти су у потпуности упознати са процедурама полагања испита и оцењивњем на испитима, путем Правилника о полагању испита (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikPolaganjeIspitaOcenjivanjeNaIspitu.pdf>).
- 7.) Завршна оцена из сваког предмета се формира на основу укупног збира бодова предиспитних обавеза и оних добијених на испиту и изражава ниво остварености планираних исхода учења.
- 8.) Студенти Заштите животне средине имају обавезну праксу која се одвија у складу са одговарајућим програмом. Практику студената прати ментор стручне праксе, консултује се са студентима и сарадницима из наставне базе у којој се стручна пракса реализује, даје им прикладне сугестије и помаже у решавању евентуалних проблема у току праксе. Студентска пракса носи ЕСПБ бодове, описно се оцењује (није успешно реализована стручна пракса и успешно реализована стручна пракса), студенти прилажу и презентују ментору стручне праксе дневник праксе према Правилнику о студијама ([Прилог 4.3.](#)).

Мапирање предмета покривеност програмских исхода учења у оквиру обавезних предмета за студијски програм Заштита животне средине приказана је у [Прилогу 4.7.](#)

Процене постигнућа студената праве се на основу оспособљености студената да примењују напредна стручна знања у различитим областима. Поред тога, процене постигнућа студената праве се на основу оспособљености студената да решавају сложене проблеме и воде сложене пројекте самостално и са пуном одговорношћу. Стечена знања у различитим областима током студирања омогућавају студентима да дају свој допринос равномернијем регионалном и укупном развоју.

Предметни наставници студијског програма Заштита животне средине дефинишу наставне планове и програме који се изводе кроз три основна облика: предавања, аудиторне вежбе и лабораторијске вежбе (други облици наставе). За сваки предмет дефинисан је списак литературе потребне за припрему испита: списак обавезних уџбеника и шира литература. Поред тога, наставник дефинише исходе учења и захтеве које студент мора да испуни у циљу постизања истих. За све предмете јасно је дефинисан метод оцењивања студената које се врши на основу поена стечених испуњавањем активности током наставе, извршењем предиспитних обавеза и полагањем испита. Предметни наставник јасно дефинише начин стицања поена. Студенти су

узнати са свим наведеним подацима на почетку семестра на првом часу предавања из сваког предмета, а исти се налазе и на сајту Академије. Програмом сваког предмета специфициране су предиспитне обавезе које обухватају активности на часовима, колоквијуме, семинарски рад, индивидуалне и групне презентације и слично.

Рад студента у савлађивању појединог предмета континуирано се прати током наставе и изражава се у поенима. Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може остварити највише 100 поена. Студијским програмом утврђује се сразмера поена стечених у предиспитним обавезама и на испиту, при чему предиспитне обавезе учествују са најмање 30, а највише 70 поена. Испуњавањем захтева на предиспитним обавезама и полагањем испита, предметни наставник гарантује да је студент испунио услове дефинисане кроз исход учења. Успех студената на испиту изражава се оценама:

скала оцењивања:	
Оцена 5	0-50 поена
Оцена 6	51-60 поена
Оцена 7	61-70 поена
Оцена 8	71-80 поена
Оцена 9	81-90 поена
Оцена 10	91-100 поена

Успех студената изражава се оценама од 5 (није положио) до 10 (одличан). Оцена 6 указује да је студент испунио услове дефинисане исходом учења, док веће оцене указују на веће ангажовање студената и њихову склоност ка одређеној области. На овај начин студенти потврђују испуњеност исхода предмета.

Резултати анкета су показали да је планирани исход учења, кроз обавезне и изборне предмете, у највећој мери испуњен. Усклађеност програма студенти су оценили релативно високом оценом. Наставне методе, начин рада наставника и сарадника и усклађеност и доступност литературе такође су оцењени високим оценама. Анкете су показале да треба извршити измене појединих предмета у погледу начина извођења наставе или заступљености практичне наставе и стручне праксе на студијском програму.

Оствареност намераваних исхода учења процењује се на основу анализе пролазности студената на испитима ([Прилог 8.4.](#)) и на основу резултата студентских анкета. На анкетама које анонимно попуњавају студенти у сваком семестру за сваки предмет из којег похађају наставу у том семестру обавезно постоје питања типа:

- студијски плана и програм је одговарајући (број стручних предмета, велика изборност предмета, однос теоријске и практичне наставе...),
- услови за рад на студијском програму (величина група, доступност лабораторија, рачунара ...),
- однос бодовне вредности (ЕСПБ) предмета са радним оптерећењем,
- начин полагања колоквијума су адекватни и организација испита.

Мерење оптерећења студената врши се на следећа три начина:

- оценом квалитативних показатеља,
- оценом квантитативних показатеља,
- анкетирањем студената по појединачним предметима, као и наставника и сарадника који

учествују у реализацији тог предмета.

Анализа укупног броја уписаних студената у текућој и претходне 2 школске године на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије показује да је укупан акредитован број студената на основним струковним студијама Одсека 1122 (Табела 4.1.). У односу на укупан акредитован број студената основних струковних студија, у школској 2019/20 уписано је укупно 715 студената, у школској 2020/21 уписано је укупно 668 студената и у школској 2021/22 уписано је укупно 664 студената. Потребно је преиспитати тенденцију опадања броја уписаних студената у прву годину студија на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије.

Број и проценат дипломираних студената, у односу на број уписаних студената, у претходне три школске године у оквиру акредитованих програма основних струковних студија на Одсеку показује следеће резултате (Табела 4.2.). Наиме, у школској 2019/20 години, уписано је 254 студента, а до 30. 09. исте године је дипломирало 137 студената, што представља 54%. Тај проценат је у школској 2020/21. години износио 59%, док је школске 2021/22. године износио 57%. Просечно трајање студија на основним струковним студијама на Одсеку у претходне три школске године је у просеку око 4,25 година (Табела 4.3.).

У циљу утврђивања разлога, који доводе до одустајања једног броја студената од школовања, потребно је анализирати успешност савладавања студијских програма. Значајан показатељ оптерећења студената је степен пролазности у наредне године студија. На основу података о пролазности у наредне године студија и на основу резултата анкета о квалитету студујског програма које попуњавају студенти, врши се процена постизања намераваних исхода учења.

Оцена постигнутог нивоа знања врши се кроз анализу просечног трајања студија, стопе одустајања, просечне оцене студирања, пролазности и % студената који су завршили студије у односу на број уписаних (Табели 4.2.) и броја студената који се запосле током студирања, или по завршетку.

На Одсеку су у 2022. акредитоване мастер струковне студије Здравствене неге, услед чега и нису обухваћене овим извештајем.

4.2. Академија струковних студија Шабац, образује кадрове на студијским програмима у три образовно-научна поља и носи нарочиту одговорност у креирању људских ресурса неопходних за унапређење привредног развоја и образовање популације Мачванског округа. Студијски програм Заштита животне средине је усклађен и упоредив са програмима сродних високошколских образовних институција у Европи (документовано у Стандарду 6 материјала за акредитацију студијског програма).

Структура, садржина, услови и начини остваривања студијског програма Заштита животне средине утврђени су Законом о високом образовању и Статутом Академије. Студијски програм се припрема и усваја на начин уређен Законом о високом образовању и Статутом Академије. У поступку припреме предлога студијског програма активно учествују наставници и сарадници Академије, преко Комисије за студијске програме, као и представници студената.

Према Правилник о доношењу студијских програма и Правилнику о обезбеђењу квалитета предлог студијског програма утврђује Наставно-стручно веће Академије у складу са стандардима за акредитацију студијских програма који су утврђени Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, уз сагласност свих Већа одсека на којима се студијски програм реализује. До формирања катедри на Академији предлог студијског програма даје руководиоц студијског програма. Представници студената учествују у раду Наставно-стручног

већа Академије при расправљању и одлучивању о питањима која се односе на реформу студијских програма и осигурање квалитета, анализу ефикасности студирања и утврђивање броја ЕСПБ бодова.

Како би обезбедила потребан квалитет Академија редовно и систематски проверава и по потреби изнова одређује:

- циљеве студијског програма и њихову усклађеност са циљевима високошколске установе;
- структуру и садржај студијског програма у погледу односа општеобразовних, научно и стручно-апликативних и теоријско-методолошких дисциплина;
- радно оптерећење студената мерено бројем ЕСПБ бодова;
- исходе и стручност које добијају студенти када заврше студије и могућности запошљавања и даљег школовања.

За праћење, оцењивање и унапређење квалитета студијског програма Заштита животне средине одговорни су: руководилац, Наставно-стручно веће одсека, Наставно-стручно веће Академије и Комисија за обезбеђење квалитета. Академија обезбеђује учешће студената у процесу обезбеђења квалитета кроз рад Студентског парламента и кроз учешће представника студената у раду Наставно-стручног већа, Комисије за обезбеђење квалитета и других органа Академије, као и кроз анкетирање студената о квалитету Академије. Академија спроводи следеће анкете студената: анкету о квалитету наставног процеса; анкету о квалитету студијског програма и услова рада и друге анкете у складу са стандардима за акредитацију и Правилником о обезбеђењу квалитета.

Квалитет студијског програма вреднује се на основу квалитативних и квантитативних показатеља.

Квалитативни показатељи квалитета студијског програма подразумевају оспособљеност студената за:

- укључивање у радни процес и примену стечених општих и посебних компетенција као што су знања, вештине, вредности итд.,
- стваралачки начин размишљања и праћење стручних и научних достигнућа,
- самосталан и тимски рад.

Оцена квалитативних показатеља утврђује се анкетирањем и спроводи се на крају зимског и на крају летњег семстра сваке школске године за актуелну школску годину.

За оцену квалитета студијског програма Заштита животне средине студенти попуњавају упитник. Попуњени упитници основ су за састављање Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијског програма Заштита животне средине, који разматра и усваја Наставно-стручном већу Академије.

Поред оцене студијског програма, студенти дају оцене како предмета (садржаја, обима материје на предавањима или вежбама, прилагодљивости или доступности литературе) тако и самих наставника и сарадника (залагање, труд, разумљивост излагања, начин комуникације). Предмет оцене је и објективност оцењивања током наставе и на завршном испиту. У циљу процене оптерећења студената Упитником је предвиђена самоевалуација радног оптерећења студената. Овим путем се процењује време предвиђено за савладавање програма појединих предмета, ефикасност предвиђених метода учења, као и обим и квалитет доступне литературе. Добијени резултати анкета користе се за анализу квалитета наставног процеса, наставника и сарадника. На састанцима, руководиоци и наставно особље студијског програма, анализира резултате анкета и

разматра мере које је неопходно предузети ради даљег унапређења наставног процеса и самог студијског програма.

Квантитативни показатељи квалитета студијског програма су:

- број и проценат пријављених студената за упис на прву годину студија у односу на број места за упис студената,
- просечна дужина студија и просечна оцена,
- однос броја дипломираних студената и броја студената уписаних у прву годину студија,
- однос броја студената на буџету и броја самофинансирајућих студената,
- број студената којима је престао статус студента који се финансирају из буџета, односно којима мирује статус и њихов проценат у односу на укупан број студената,
- просечно време од дипломирања до запошљавања,
- однос броја буџетских и самофинансирајућих студената,
- број студената који су стекли услов да наставе школовање у статусу студента који се финансира из буџета, и њихов проценат у односу на укупан број студената,
- проходност студената према броју остварених ЕСПБ бодова по испитним роковима,
- резултати полагааних испита по школској години, изражени просечним бројем остварених ЕСПБ бодова и постигнутим оценама,
- број дипломираних студената и њихов проценат у односу на укупан број уписаних студената,
- број дипломираних студената који се налазе на евиденцији Националне службе за запошљавање.

Оцена квантитативних показатеља квалитета студијских програма утврђује се на основу података Службе за студентска питања која их презентује у виду годишњих извештаја.

4.3. Академија настоји да прибави повратне информације од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање и других одговарајућих организација о квалитету студија и студијског програма Заштита животне средине. Врло значајне информације о знањима, вештинама и оспособљености дипломаца, Академија добија кроз анкету послодаваца, код којих су дипломирани студенти запослени ([Прилог 4.2.](#)).

4.4. Академија обезбеђује студентима учешће у оцењивању и осигурању квалитета студијског програма Заштита животне средине путем редовних анкетања. Мишљење студената о квалитету студијског програма утврђује се путем анонимног анкетања студената које се спроводи према Акционом плану. Резултати вредновања квалитета студијског програма и постигнутим исходима учења од стране дипломираних студената имплементирају се у мере које је неопходно предузети у циљу обезбеђења и унапређења квалитета студијског програма Заштита животне средине и наставе ([Прилог 4.1.](#)). Анализирају се резултати анкета и разматрају предложене мере које је неопходно спровести у циљу даљег унапређења наставног процеса и евалуације програма.

4.5. Унапређивање и осавремењавање постојећег студијског програма Заштита животне средине заснива се на развоју науке и новим захтевима који се постављају пред овај образовни профил. Академија непрекидно осавремењује садржај курикулума, пратећи:

- најсавременија светска научна и стручна dostignuћа из области заштите животне средине,
- развој нових технологија и иновација у области заштите животне средине,
- промене и усклађености законске регулативе у области заштите животне средине, на државном и међународном нивоу,
- примену информационих система у области животне средине, у циљу мониторинга, обраде и презентовања информација које се односе на заштиту животне средине,
- иновације у техникама израде презентације пројеката, што подразумева висок ниво стручности, флексибилност и мотивисаност наставног кадра за константно усавршавање и истраживање нових метода преноса знања студентима,
- упоредивост студијског програма Заштите животне средине, пре свега у Европи, нуде се студентима високи стандарди у погледу услова уписа, начина студирања, трајање студија, мобилности студената, услова преласка у наредну годину и стицања дипломе.

Савремена стручна знања из области заштите животне средине су у сталном усклађивању очекиваних исхода са исходима образовања акредитованих иностраних студијских програма из ове области, а тиме и достизање признатих професионалних квалификација струковних студената у европском квалификационом оквиру (EQF - European Qualifications Framework).

План и програм образовања и програмски садржаји на студијском програму Заштита животне средине на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије су, применљиви и усклађени са високошколским програмима по којима се овај кадар образује у земљама окружења и Европске уније. Студијски програм усаглашен је са европским стандардима у погледу услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, као и начина студирања. У структури студијског програма заступљени су академско-општеобразовни, стручни и стручно-апликативни предмети у складу са стандардима и принципима Болоњске декларације. Однос обавезних и изборних предмета, такође, у складу је са поменути стандардима.

Сви побројани елементи усаглашености дају студијском програму Заштита животне средине капацитет савременог, међународно усаглашеног програма чији се квалитет може пратити и унапређивати. Студијски програм Заштита животне средине, усклађен је са следећим страним акредитованим програмима (стандарда б документације за акредитацију):

1.) Vysoká škola chemicko-technologická Praha, Ceska Republika,

BAKALÁŘSKÉ STUDIUM FAKULTY FTOP

Studijní program: *Technologie pro ochranu životního prostředí*

Studijní obor: *Chemie a technologie ochrany životního prostředí*

(www.vscht.cz)

2.) Visoka škola za varstvo okolja, Velenje, Slovenija

Ime študijskega programa: *Varstvo okolja in ekotehnologija*

Stopnja in vrsta študijskega programa: *Dodiplomski visoko šolski strokovni študijski program 1. stopnje*

Trajanje študija: *3 leta (180 K T)*

<http://vsvo.velenje.si/index.php>

3.) Sveučilište u Splitu, Kemijsko-tehnološki fakultet u Splitu, Hrvatska

Preddiplomski studij,

Kemijska tehnologija

Smjer: *Zaštita okoliša*

Trajanje studijskog programa: *3 godine*

Minimalni broj ECTS bodova potreban za završetak studija: 180

www.ktf.unist.hr/index.php/pds-2/kemijska-tehnologija-smjer-zastita-okolisa

Академија је потписала уговоре о пословној сарадњи са бројним привредним субјектима, институцијама и агенцијама, који представљају наставну базу, за реализацију студентска пракса за студенте студијског програма Заштита животне средине. Број закључених уговора из године у годину се повећава. Самим тим, и квалитет студија постаје виши, с обзиром на значајније учешће праксе у реализацији наставе. Списак уговора о пословној сарадњи се континуирано ажурира и доступан је у [Табели 11.3](#). Као позитиван исход реализованих стручних пракси наводи се запослење студената одмах по добијању дипломе, размена искустава послодаваца и добијање информација о потребним стручним компетенцијама свршених студената студијског програма Заштита животне средине.

4.6. Курикулум студијског програма Заштита животне средине подстиче студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктивни начин истраживања, као и примену тих знања и вештина у практичне сврхе.

Курикулум студијског програма формиран је на основама неопходним за постизање дефинисаних образовних циљева. Књига предмета садржи исходе и циљеве појединачних предмета који синхронизованим методолошким принципима доводе до исхода који је у складу са самим курикулумом ([Прилог 4.5](#)). Поред класичних метода наставе предавања, аудиторне и лабораторијске вежбе, тестови, користе се и методе студија случаја, вођења дискусија, двосмерна комуникација, интеракција студената и активности, пракса под супервизијом, илустровано предавање, пројекти, критичко анализирање и поређење случајева из праксе, обука на радном месту.

Број ЕСПБ бодова у складу је са обимношћу планираних предиспитних и испитних задатака, фондом активне наставе и времена потребног за индивидуални рад у оквиру сваког појединачног предмета.

Структура курикулума обухвата распоред предмета по семестрима у оквиру студијског програма. Пракса чини саставни део курикулума и дефинисана је у оквиру Књиге предмета бројем часова и бројем ЕСПБ бодова. Реализовањем праксе у реалном окружењу студент учествује у решавању конкретних пројектних задатака, проблематике везане за заштиту животне средине, примене теоријских знања и законске регулативе из области заштитне средине на конкретним индустријским и другим постројењима, чиме стиче компетенције које му омогућавају директно укључивање у тржиште рада. Реализација праксе документована је писаним извештајем о обављеној пракси као Дневник стручне праксе. План рада на предметима остварује се кроз предавања, вежбе, друге облике групне и индивидуалне наставе у кабинетима, слушаоницама; кроз стручну праксу; и индивидуално кроз консултације.

4.7 Услови и поступци који су неопходни за завршетак студија Заштите животне средине и добијање дипломе основних струковних студија (Струковни инжењер заштите животне средине; Скраћено: Струк. инж. зашт. жив. сред.; У међународном промету, одговарајући назив је: Bachelor (appl.) of environmental protection) дефинисани су и доступни јавности у електронској форми и усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитованог студијског програма ([Прилог 4.8](#)).

Информације о студијама истакнуте су и у публикацији Водич за студенте који је доступан на сајту Академије/Одсека (<https://www.vmppts.edu.rs/vodic-za-studente/> <http://www.vpssa.edu.rs/wp-content/uploads/2023/03/INFORMATOR.pdf>, <http://www.vivasabac.edu.rs/materijali/upis/flajer.pdf>).

Правила студија су дефинисана и доступна студентима на сајту Академије. На сајту се налазе документа која пружају информације неопходне за завршавање студија: Књига предмета, Правилник о студијама на Академији, Правилник о условима и поступку за упис студената, Правилник о полагању испита и оцењивању, Правилник о дисциплинској одговорности студената и сл.

Наставници и студенти упознати су са стандардима које завршни радови струковних студија Заштита животне средине треба да испуне. Поред овога, сваки наставник-ментор дефинише кандидату јасна правила и критеријуме за пријаву и израду завршног рада и пружа му помоћ да ток израде рада (истраживачки рад, писање рада и његова презентација) буде у складу са високим критеријумима за оцењивање.

Академије одржава контакт са дипломираним студентима студијског програма Заштита животне средине преко њихових ментора. Ментори информишу и позивају дипломце на догађаје који се реализују на Академији, а имају за циљ едукацију, припрему и регрутацију за посао (<https://www.vmppts.edu.rs/dogadjaji/>). Манифестације су подржане од стране представника наставних база са којима Академија има потписане уговоре о сарадњи. Сваке године број учесника расте, а тиме и шанса за први посао.

У циљу побољшања одржавања везе са својим дипломцима Академија ради на формирању базе података најистакнутијих и најуспешнијих дипломаца. Предузети су кораци на константном ажурирању информација о бившим студентима (е-маил адресе, адресе становања, бројеви телефона...). Ови подаци се често мењају након завршетка студија, па се свим дипломцима, приликом издавања уверења о дипломирању, упућује молба да Академији доставе нове податке за контакт. Искуство показује, да се овај вид одржавања везе са дипломцима мора третирати и као питање од општег интереса и Академије и дипломаца, што захтева извесно време и мора да представља процес.

У овом тренутку, један од облика успостављања ове везе јесте да нашим дипломцима упућујемо захтеве да обавесте надлежне службе о статусу стеченом на тржишту рада после завршетка Академије и то периодично, ради бољег увида у могућности запошљавања.

SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Студијски програм Заштита животне средине усаглашен је са критеријумима дефинисаним Стандардима за акредитацију, +++ • На студијском програму Заштита животне средине циљеви су јасно и свеобухватно дефинисани и јавно доступни, +++ • Студенти се у разговору с наставником и преко web сајта Одсека/Академије 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољна мотивисаност студената да учествују у интерактивној настави, ++ • Недовољно разумевање код мањег дела студената везе између исхода учења и будуће праксе рада, + • Недовољна информисаност наставног особља у вези са начинима усаглашавања ЕСПБ оптерећења са активностима учења, + • Недовољна заинтересованост студената

<p>уознају са планираним исходима учења, методима наставе и критеријумима оцењивања, +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Интерактивне методе наставе развијене су тако да одражавју повезаност теоријских концепата са практичним захтевима тржишта рада, +++ • Адекватно вредновање предиспитних обавеза омогућава стварање објективније слике код наставника о усвајању исхода учења од стране студената, +++ • Заснованост ЕСПБ бодова на процесу праћења квалитета студијског програма и директном оцењивању од стране студената и мишљењима наставника, +++ • Висок ниво усаглашености исхода учења и очекиваних компетенција који се може проверити увидом у званичне документе установе, +++ • Избалансираност практичних и теоријских знања које студијски програм Заштита животне средине развија са вештинама које се усавршавају у току стручне праксе, +++ • Развијени поступци праћења на нивоу семестра и сагледавање мера унапређења, +++ • Задовољавајући показатељи квалитета студијског програма Заштита животне средине, рада и ангажовања наставника и сарадника, ++ • Стављање студентских ставова и мишљења послодаваца у фокус даљих промена, ++ • Повратне информације из праксе од стране послодаваца о компетенцијама студената који су завршили школовање на студијском програму Заштита животне средине добро су оцењене, +++ • Студијски програм Заштита животне средине има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему, +++ 	<p>да дају предлоге за побољшање, ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Потребно ангажовање наставног особља на пољу континуираног осавремењивања студијског програма Заштита животне средине, ++ • Стална потреба за додатним, новим наставним и стручним базама за обављање стручне праксе, ++ • Информације о квалитету студијских програма од стране наставних база не достављају се у континуитету, + • Недостатак базе података о најистакнутијим и најуспешнијим дипломцима, ++ • Ниска свест дела студената о значају коришћења доступних информација о завршном раду и стручној пракси, већа оријентација ка информацијама добијеним неформалним путем, + • Недостатак јединственог документа на нивоу Академије о завршном раду. +++
---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Све информације о завршном раду и стручној пракси су благовремено доступне на интернет страници и огласној табли, ++ • Наставници су активно укључени у осавремењивање наставних метода и студијског програма Заштита животне средине, ++ • Компетентно наставно особље за извођење наставе на студијском програму Заштита животне средине, +++ • На студијском програму Заштита животне средине реализује се размена наставника у оквиру СЕЕРУС мреже “<i>Training and research in environmental chemistry and toxicology</i>“. ++ 	
<p>МОГУЋНОСТИ</p>	<p>ОПАСНОСТИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Званична образовна политика снажно подстиче унапређење студијског програма Заштита животне средине и његово усклађивање са европским програмима, +++ • Усаглашавање ЕСПБ оптерећења у складу са праћењем резултата квалитета студијског програма Заштита животне средине у циљу достизања планираних исхода учења, +++ • Увођење апликативних софтвера из различитих области у наставу може повећати заинтересованост студената за активније укључивање у наставни процес, ++ • Формирање групе дипломираних студената на некој од друштвених мрежа у циљу интензивнијег праћења њиховог професионалног кретања, ++ • Формирање јединствене базе података на нивоу Академије о свим дипломираним студентима, +++ • Доступност информација о студијском програму Заштита животне средине и исходима учења доступнија широј јавности кроз веће медијско иступање, 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак подршке од стране наставно стручних база у току реализације стручне праксе за примену остварених исхода учења, + • Неразумевање ЕСПБ система од стране релевантних актера (родитеља студената, потенцијалних послодаваца, локалне заједнице), + • Недовољно развијена свест шире јавности, а нарочито будућих студената и њихових родитеља, о значају квалитета студијског програма Заштита животне средине при избору високошколске установе на којој ће се студирати, ++ • Релативно мали узорак послодаваца због недовољно развијене везе са студентима који су завршили студије, + • Могућност неприхватања нових метода наставе, ++ • Недовољно развијена друштвена свест о важности свих аспеката заштите животне средине и улози стручњака из ове области у решавању проблема у земљи. ++

<p>+++</p> <ul style="list-style-type: none"> Успостављање чвршћих веза са Националном службом за запошљавање у циљу праћења потреба тржишта и постизања веће усаглашености студијског програма Заштита животне средине са захтевима тржишта рада. +++ 	
<p>На основу претходно изнетих резултата анализе стања и докумената у Прилогу, може се констатовати да је на Академији струковних студија Шабац испуњен Стандард 4 за студијски програм Заштита животне средине.</p>	
<p>Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 4:</p>	
<p>Иако је општа процена да студијски програм Заштита животне средине задовољава постављене критеријуме по питању квалитета студијског програма, ипак треба радити на његовом даљем унапређењу. Трајни задатак Академије је континуирано усавршавање и модернизовање курикулума студијског програма Заштита животне средине у складу са европским школама сродних студијских програма и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих организација. Осавремењивање курикулума ће тежити подстицању студената на креативно размишљање, истраживање и примену стечених знања у пракси. Препоручује се непрекидно праћење реализације студијског програма и сходно томе по потреби рedefинисање радног оптерећења студената израженог у ЕСПБ. Академија ће чешћим контактирањем истражити и уважавати мишљења релевантних институција о квалитету студијског програма Заштита животне средине.</p>	
<p>Неке од мера и активности које се предлажу у циљу унапређења квалитета студијског програма Заштита животне средине су:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Развијати свест наставног особља о значају процеса самовалуације и иновације наставних садржаја, потреби увођења нових метода наставе, веће интеракције између наставника и студената у наставном процесу и озбиљног и одговорног приступа анкетном процесу; Даљи рад на јачању ресурса Академије како би се брже и квалитетније обрадиле студентске анкете, у циљу благовременог информисања свих учесника у наставном процесу, потенцијалних измена метода извођења наставе, обима предиспитних обавеза и оптерећења студената; У сарадњи са Студентским парламентом радити на подизању свести студената о потреби присуства и активног учешћа у настави; Мотивисати студенте на активније учешће у настави кроз веће вредновање (исказано у поенима) ове предиспитне обавезе; Увођење електронског система за евиденцију присуства наставном процесу, као и формирање групе на некој од друштвених мрежа и формирање јединствене базе података на нивоу Академије о свим дипломираним студентима; 	

- Радити на сталном унапређењу и иновирању студијског програма Заштита животне средине на којима ће се школовати кадрови који ће бити спремни да одговоре потребама тржишта;
- Радити на јачању међубиблиотечке сарадње са сродним високошколским установама у циљу размене искустава и побољшања квалитета студијског програма Заштита животне средине;
- Усвајање јединственог документа на нивоу Академије о завршном раду;
- Интензивирати мобилност наставника, сарадника и студената у циљу размене искустава и побољшања квалитета студијског програма;
- Унапредити сарадњу са привредним организацијама у циљу реализације стручне праксе и усклађивања студијског програма Заштита животне средине са потребама тржишта рада;
- Посвећивање још веће пажње (која је и сада врло висока) подршци студентима прве године у прихватању захтева и норми студирања;
- Даља посвећеност оспособљавању студената за тимски рад у пракси и развијању позитивног односа према целоживотном учењу;
- Унапређење квалитета студијских програма у сегментима који су најниже оцењени анкетирањем послодаваца и свршених студената, у овој области квалитета;
- Наставити са осавремењивањем програмских садржаја и њихова упоредивост са курикулумима сродних студијских програма који се реализују у образовним установама у Европи.

Показатељи и прилози за стандард 4:

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године.

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

Прилог 4.3. Правилник о студијама.

Прилог 4.4. Исходи образовања.

Прилог 4.5. Књига предмета.

Прилог 4.6. Пример студијског програма/предмета – удео активности у укупној вредности ЕСПБ додела бодова заснована на оптерећењу.

Прилог 4.7. Мапирање предмета покривеност програмских исхода учења у оквиру обавезних предмета.

Прилог 4.8. Дефинисани захтеви које Завршни рад треба да испуни.

стандарди

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Опис стања

5.1. Квалитет наставног процеса на студијском програму Заштита животне средине дефинисан је Правилником о обезбеђењу квалитета, као и механизми којима се врши контрола достигнутог нивоа квалитета. Квалитет наставног процеса одређен је квалитетом Планова извођења наставе, професионалним односом наставника и сарадника према раду и студентима, редовним праћењем и вредновањем рада студената, као и уважавањем различитих потреба и захтева студената. Квалитет наставног процеса у целини обезбеђује се применом:

- стандарда квалитета Планова извођења наставе,
- стандарда квалитета наставе,
- стандарда квалитета уџбеничке литературе,
- стандарда квалитета оцењивања,
- квалитета педагошког рада наставника и сарадника.

На почетку сваког семестра Наставно-стручно веће Академије усваја План наставе за тај семестар. Планом наставе одређује се: почетак и крај семестра, број нерадних дана у семестру и термини за надокнаду, број група за предавања и вежбе за сваки предмет, наставници и сарадници који ће изводити наставу на студијском програму Заштита животне средине, попис литературе, начин реализације и контрола реализације Плана извођења наставе.

План и распоред наставе за студијски програм Заштита животне средине усклађени су са потребама и могућностима студената, доступни су на огласним таблама и интернет страници Академије и Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије, познати су пре почетка семестра и спроводе се доследно. Распоред консултација са наставницима, познати су пре почетка одговарајућег семестра путем огласних табли и интернет странице. На огласној табли и сајту Академије (www.akademijasabac.edu.rs) и Одсека (<https://www.vmpts.edu.rs/>) налази се распоред наставе и распоред испита за сваки предмет за студијски програм Заштита животне средине. План наставе, распоред часова и распоред испита за текућу годину реализованог студијског програма Заштита животне средине објављен је на сајту Академије и Одсека.

Током наставе, после сваког одржаног предавања или вежби, наставници и сарадници уписују у Свеску евиденције поред датума одржавања часа, и тематску јединицу коју су тог часа обрадили. Настава се на свим предметима реализује у складу са планом рада, а студенти се благовремено обавештавају о свим изменама у плану наставе путем обавештења на огласној табли, путем сајта и путем мејла.

Академија је усвојила поцедуре које су у области квалитета наставног процеса детаљно обрађене и дефинисане и кроз правилнике (о студијама, о завршном раду, о избору наставника,

мобилности студената и запослених, издавачкој делатности, дисциплинској одговорности студената) који се примењују.

Наставници обавезно достављају и извештаје за претходну школску годину о реализацији наставних предмета на којима су били ангажовани, као и о осталим активностима релевантним за наставни процес (број одржаних часова предавања, вежби и консултација, менторски рад, сарадња са наставним базама у којима се реализује стручна пракса, стручне посете привредним субјектима релевантним за реализацију студијског програма и наставе, ангажовање у раду комисија за одбрану радова, рад у стручним органима, облици професионалног усавршавања, учешће у пројектима, објављени научно-стручни радови).

У оквиру Годишњег плана рада Академије за студијски програм Заштита животне средине дефинисан је распоред предавања и распоред вежби са прецизном сатницом и распоредом студената по групама, о чему су студенти благовремено обавештени.

У циљу стандардизације поступака оцењивања, донет је Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту ([Прилог 5.4.](#)), а провера обезбеђења квалитета потврђује да се основни критеријуми, услови и поступак оцењивања у целости поштују.

Презентоване информације документују да садржај студијског програма Заштита животне средине, као и појединачних наставних предмета и методе наставе одговарају постизању циљева и исхода учења у оквиру овог студијског програма.

Студентима су на располагању све потребне информације о предиспитним обавезама, начину и критеријумима оцењивања на испиту, као и сви други битни подаци за остваривање права и успешно извршавање обавеза у складу са Правилником о студијама ([Прилог 5.5.](#)).

Комисија за квалитет је у оквиру овог стандарда пратила и установила следеће:

- календарски распоред предавања доступан је студентима,
- настава се одвија у складу са утврђеним распоредом,
- списак обавезне и допунске литературе је доступан на интернет страници Академије и Одсека;
- распоред предиспитних консултација је истакнут на огласној табли и на интернет страници Академије и Одсека;
- предиспитне обавезе студената су евидентирани у картону студената,
- термини за испите су истакнути на огласној табли и на интернет страници Академије и Одсека;
- евиденција о реализацији наставе и одржаним испитима се уредно води.

Као пример избалансираних пропорција различитих типова курсева са исходима учења, анализирали смо студијски програм Заштита животне средине (<https://www.vmpts.edu.rs/wp-content/uploads/2020/09/ZSS-2020.pdf>). Следећи кратки приказ документује ту избалансираних.

Семестар	Обавезни предмети (недељни број часова по студенту)			Изборни предмети (недељни број часова по студенту)			Стручна пракса (укупан број часова)
	П ¹	В ²	ДОН ³	П	В	ДОН	
I	13	8	/	/	/	/	/
II	15	10	/	/	/	/	/

¹ П - предавања

² В - вежбе

³ ДОН – други облици наставе

III	12	9	/	/	/	/	/
IV	16	8	/	/	/	/	/
V	6	6	/	6	5	/	/
VI	3	3	/	6	6	/	150

Као што се из претходног приказа може видети, у прва четири семестра од 50 до 75% су часови предавања, а остало чине часови вежби. У V и VI семестру у оквиру сваког обавезног и изборног предмета, постоји уравнотежен однос између предавања и вежби. У VI семестру студенти имају стручну праксу у трајању од 150 часова.

Описана пропорција различитих типова курсева (предавања, семинари, пракса идр.), коју изводе наставници и сарадници ангажовани на студијском програму Заштита животне средине, избалансирана је у односу на исходе учења.

5.2. Настава на студијском програму Заштита животне средине је интерактивна, двосмерна, укључује разне дискусије, семинарске радове, пројекте, критичко анализирање и поређење случајева из праксе, групно решавање проблема, реализовање пажљиво одабраних лабораторијских вежби, практичних вежби у партнерским институцијама и непосредни контакт са производним процесима, реалним индустријским и другим постројењима, обogaђујући студенте важним практичним знањима и искуствима. Такође, организују се посете организацијама из окружења које се баве проблематиком заштите животне средине, организују се предавања по позиву стручњака за област заштите животне средине и читав низ других активности усмерених ка јачању исхода и компетенција студијског програма Заштита животне средине и оспособљавању дипломираних студената у брзо укључивање у радни процес.

Наставни процес почива на разумљиво презентованом градиву и савременим наставним средствима која су студенту на располагању: рачунарима, лабораторијским инструментима и апаратима, најновијој литератури и непосредном контакту са наставницима и сарадницима. Од стране предметних наставника стимулише се визуелизација при излагању градива кроз масовну примену *PowerPoint* презентација и других напредних техника и алата. Током пандемије вируса COVID-19, наставници су успешно користили различите форме учења на даљину и свакодневно били у комуникацији са студентима. Наставници се према студентима односе професионално, подстичу их на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања, прате и вреднују њихов рад. У циљу побољшања рада на предмету, спремни су да размотре и прихвате сугестије студената. На часовима вежби примењују се знања стечена на предавањима кроз експерименте и тумачење експерименталних резултата, дискусију о проблемима, индивидуалне и групне презентације. Посебна пажња посвећена је повезивању наставног процеса са савременим научним сазнањима из области заштите животне средине.

Садржај предавања (тематске јединице) обезбеђује стицање потребних знања и вештина, дефинисаних циљевима и исходима предмета. Садржај предмета је обликован да омогућава савладавање градива од стране студената и припрему испита. Поједини предмети садрже обавезну практичну наставу која се реализује самостално, кроз експерименталне вежбе, и у сарадњи са наставним базама и привредом.

Академија и Одсек за реализацију студијског програма Заштита животне средине обезбеђују праксу, посете и стручне екскурзије, теренску наставу, стално се труде да унапреде и осавремене своје лабораторије, рачунарску опрему, библиотеку, кабинете, студентски клуб. Нарочита пажња се посвећује реализацији стручне праксе. Кроз стручну праксу студенти стичу неопходна

практична искуства и имају прилику да стечене компетенције примене у реалним условима рада. Студенти дају мишљење и оцену стручне праксе.

5.3. Академија обезбеђује да се на сваком предмету, који се реализује на студијском програму Заштита животне средине, пре почетка семестра донесе и учини доступним студентима План извођења наставе. План извођења наставе садржи следеће основне податке: назив предмета, назив студијског програма, врсту студија, годину и семестар и бодовну вредност предмета изражену у ЕСПБ, као и посебне услове за слушање и излазак на испит. Обавезни елементи Плана извођења наставе на наставном предмету су и циљеви, исходи, садржај предмета, облици наставе, динамика извођења наставе по недељама и недеље планиране за проверу стеченог знања, начин оцењивања, литература и подаци о наставницима и сарадницима на предмету.

На основу увида у документацију о предметима за студијски програм Заштита животне средине (Књига предмета из прилога у документацији за акредитацију студијског програма Заштита животне средине) [Прилог 4.5.](#), која је јавно доступна на самој Академији и на интернет страници Академије и Одсека, сви предмети на студијском програму имају дефинисане: основне податке о предмету (назив предмета, семестар у коме је предмет, услови на предмету, предиспитне обавезе на предмету, број ЕСПБ бодова који се стиче полагањем).

Планови рада на предмету су доступни студентима пре почетка семестра, а сви предметни наставници су додатно у обавези да о свим елементима плана рада на предмету који предају, информису студенте на првом часу, у циљу постизања очекиваних компетенција студената. Све наведене информације доступне су на огласним таблама и на веб сајту Академије и Одсека. За сваки предмет наставници достављају план рада.

5.4. Академија систематски прати спровођење плана наставе на студијском програму Заштита животне средине, као и планова рада на предметима реализованим на студијском програму, оцењује квалитет наставе и предузима корективне мере за његово унапређење. Предлог Плана извођења наставе на наставном предмету израђује предметни наставник са сарадницима. У случају да има више наставника на наставном предмету они заједно израђују јединствени План са распоредом тема предавања сваког од њих. Приликом припреме предлога Плана наставник је дужан да поштује правила о садржини, структури и форми Плана. Планове рада наставних предмета Наставно–стручно веће Академије усваја. Усвојене Планове по предметима и годинама студија, руководиоца Одсека шаље Служби за студентска питања, која их обједињује и чини доступним студентима пре почетка нове школске године. Усвојени Планови на наставним предметима објављују се на веб страници Академије и Одсека. Наставници и сарадници, после сваког одржаног предавања или вежби, уписују у Свеску евиденције, поред датума одржавања часа, и тематску јединицу коју су тог часа обрадили. Уписује се и број присутних студената. Руководилац Одсека врши анализу реализације наставе упоређивањем Планова и Свеске евиденције и доставља извештај Наставно-стручном већу Одсека уколико уочи да је дошло до одступања од плана рада у више од 30% и у том случају Наставно-стручно веће Одсека доноси одлуке и предузима одговарајуће мере. Спровођење изречених и предложених мера посебно се прати.

Вредновање квалитета наставе обухвата и процену спроведених активности којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника. Увидом у документацију, односно, годишње извештаје о раду наставника и сарадника, који учествују у реализацији студијског

програма Заштита животне средине, за посматране школске године установили смо да се наведене активности спроводе редовно и у високој мери, уз велику подршку Академије, што се види из активности везаних за стручно усавршавања које су наставници и сарадници похађали, као и на основу броја и квалитета објављених стручно-научних радова и других публикација чије издавање подржава Академија. Ова област је уређена Правилником о стручном усавршавању запослених ([Прилог 5.3.1.](#)).

Академија подстиче стицање научних, стручних и уметничких компетенција наставника који учествују у реализацији студијског програма Заштита животне средине. На Академији у периоду од 2019/20 до 2021/22. године звање доктора наука стекло је 12 колега, од тога 5 са Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије, на ком се реализује студијски програм Заштита животне средине. Различити облици усавршавања наставника нису препознати само као формални услов избора у наставна звања, већ и као неизоставан облик унапређења наставног процеса. Наставно особље укључено у реализацију наставе на студијском програму, уз подршку Академије, учествује на научним и стручним скуповима, јавним трибинама и предавањима итд. Посебни додатни видови едукације су обезбеђени и кроз пројекте, конференије и остале видове сарадње са другим високошколским установама, а у циљу стицања додатних педагошких компетенција.

Један од кључних показатеља квалитета наставног процеса је педагошки рад наставника и сарадника. Појединачне средње оцене свих оцењиваних елемената наставног процеса у посматраном периоду су врло уједначене, што доприноси укупној позитивној оцени наставног процеса. Коначно, на основу резултата студентског вредновања педагошког рада наставника, може се закључити да се настава на студијском програму Заштита животне средине одвија према утврђеном наставном плану и распореду и да је на студијском програму остварен висок квалитет наставе, што су студенти потврдили високим оценама предмета и предавача.

На основу изложеног, закључује се да резултати анкета ([Прилог 5.1.](#)), као и увид у остала акта која омогућавају спровођење квалитета наставног процеса, могу да допринесу одржавању постигнутог нивоа квалитета рада наставника и самог наставног процеса, али и да послуже као подстицај даљем стручно-педагошком напредовању и осавремењивању наставних садржаја и студијског програма Заштита животне средине.

SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> Системско праћење квалитета наставног процеса путем анкета на крају сваког семестра, предлога и спровођења мера за побољшање квалитета наставе на студијском програму, +++ Подаци о студијском програму и Плану наставе доступни су на интернет страници Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије, +++ Распореди наставе и испитних рокова 	<ul style="list-style-type: none"> Број сарадника сразмерно мали у односу на број наставника на нивоу студијског програма Заштита животне средине, ++ Као последица Covida-19 у ранијем преиоду отежано се одвијао наставни процес, ++ Мала мобилност наставника, сарадника и студената, ++ Слаба укљученост студената у

<p>доступни су студентима пре почетка семестра на огласним таблама по Одсека и на интернет страницама Одсека/Академије, +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Примена савремених наставних метода, усклађених са захтевима исхода учења, +++ • Наставници и сарадници примењују технике рада и подстицаје за интерактивно учење студената у наставном процесу, +++ • Наставници и сарадници студијског програма Заштита животне средине, имају унапред дефинисане и јавно доступне термине консултација, +++ • Редовна информисаност студената о свим сегментима наставе, +++ • Поред ситуације са вирусом Covid 19 наставници и сарадници Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије су у претходном периоду учествовали на бројним научним и стручним скуповима и конференцијама, који су повезани са унапређењем не само опште стручних и научних знања, већ и знања и искустава која би требало да унапреде и сам наставни процес на студијском програму Заштита животне средине. +++ • Сви наставници и сарадници на Одсеку су компетентни за реализацију наставе у области за коју су бирани, ++ • Адекватна величина наставних група, +++ • Редовност студената на предавањима и вежбама, +++ • Евиденција о одржаним испитима и пролазности на истим, +++ • Организовање бесплатне припремне наставе за будуће студенте. +++ 	<p>презентацију истраживачких радова на стручним скуповима, ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Релативна пасивност дела студената прве године студијског програма Заштита животне средине пренета из средње школе, + • Недовољна иницијатива студената у предлагању корективних мера за обезбеђење квалитета наставног процеса, ++ • Релативно низак ниво мотивације код мањег броја студената повремено ремети пуну примену интерактивних метода наставе-учења. +
<p>МОГУЋНОСТИ</p>	<p>ОПАСНОСТИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Евидентирање часова одржане наставе преко е-платформе, би у многоме олакшало процес евидентирања и контроле одржане наставе, +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Covida-19 пандемија је ограничила могућност одвијања квалитетне практичне наставе, због мале понуде места у предузећима и установама у

<ul style="list-style-type: none"> • Могућност иновирања наставних садржаја и континуирано осавремењавање лабораторијске и информатичке опреме која се користи у наставном процесу, ++ • Континуирано осавремењавање (лабораторија), набавка подржана финансијским средствима надлежног министарства Републике Србије побољшала би квалитет практичне наставе, ++ • Проширити сарадњу са привредом и установама кроз: њихово учешће у наставном процесу, спровођење праксе у њиховом простору и потенцијално запошљавање студената, +++ • Унапређење промоције студијског програма Заштита животне средине на домаћем и међународном нивоу путем сарадње на пројектима, ++ • Подстицање и укључивање студената студијског програма Заштита животне средине у истраживачке пројекте и презентације на стручним скуповима, ++ • Увести публикување електронских уџбеника и њихово бесплатно преузимање са сајта Одсека/Академије, +++ • Користити могућности уношења измена у студијски програм током акредитационог циклуса, ++ • Обезбеђивање финансијске подршке за унапређење наставног процеса кроз пројектне активности (пре свега од домаћих пројеката). +++ 	<p>којима се та пракса могла обаљати, ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Застој у модернизацији наставе и техничком опремању учионица и лабораторија услед пандемије COVID-19, ++ • Велика конкуренција сродних високошколских установа у региону, ++ • Релативно низак ниво усвојених знања претходног нивоа образовања новоуписаних студената, ++ • Недовољна спремност појединих послодаваца на сарадњу и пружање информација о потребама у стварном пословном окружењу, корисним за унапређење курикулума, ++ • Недостатак финансијских средстава за набавку хемикалија и модернизацију лабораторија за практичну наставу, ++ • Недовољана ангажованост на обезбеђењу додатних финансијских средстава за унапређење квалитета наставног процеса, ++ • Опадање броја уписаних студената. ++
---	--

На основу претходно изнетих резултата анализе стања и докумената у Прилогу, може се констатовати да је за студијски програм Заштита животне средине испуњен Стандард 5.

Студенти студијског програма се континуирано, на крају сваког семестра, анкетирају о квалитету целокупног наставног процеса, теоријске и практичне наставе сваког предмета који похађају.

Из Извештаја о резултатима студентског вредновања педагошког рада наставника види се да је средња оцена веома добра и да су оцене свих оцењиваних елемената наставног процеса врло уједначене, што доприноси укупној позитивној оцени наставног процеса.

Конечно, на основу резултата студентског вредновања педагошког рада наставника и сарадника,

може се закључити да се настава на студијском програму Заштита животне средине одвија према утврђеном наставном плану и распореду и да је на студијском програму остварен висок квалитет наставе, што су студенти оценили веома високим оценама предмета и предавача.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 5:

С обзиром на високо оцењен квалитет студијског програма Заштита животне средине и рада наставника и сарадника, који учествују у реализацији овог студијског програма, у анализираном периоду, није потребно увођење посебних корективних мера, али се предлажу одређене мере и активности за унапређење параметара квалитета стандарда 5:

- Извршити подмлађивање наставничког кадра пријемом нових сарадника;
- Квалитет наставног процеса је могуће побољшати даљим увођењем савремених метода наставе;
- Подстицање студената на интерактивност, да се активније укључе у реализацију предавања и вежби (да не буду пасивни слушаоци);
- Перманентно подизати и одржавати свести запослених и студената о значају Стратегије обезбеђења квалитета, иновирати је и вршити усклађивање са документима који из ње проистичу;
- У наредном периоду тежити успостављању што више директнијих веза са европским установама, ради размене добре праксе и унапређења наставног процеса;
- Омогућити наставничком кадру да се и даље непрекидно усавршава кроз приступ одговарајућој стручној литератури (часописе и књиге), учешће у раду научних скупова и пројеката;
- Укључивати гостујуће професоре, по одређеним тематским јединицама наставних предмета;
- Примерима добре праксе мотивисати одлазак наставника и сарадника студијског програма Заштита животне средине на размену у иностране установе;
- Кроз научно-истраживачку сарадњу повећавати директни контакт са наставницима других високошколских установа како би наставно особље добило могућност упознавања са добрим праксама на студијском програму Заштита животне средине;
- Увођење е-платформе као могућности за олакшано праћење и евидентирање реализоване наставе и даљи рад на дигитализацији студентских база;
- Радити на успостављању чвршће сарадње са привредом, јавним институцијама и Националном службом за запошљавање у циљу наставка школовања кадрова у складу са потребама тржишта рада;
- Праћење конкурса ресорног министарства за финансирање набавке опреме која ће служити осавремењавању наставног простора намењеног реализацији студијског програма.

Показатељи и прилози за стандард 5:

Прилог 5.1. Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса.

Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

Прилог 5.2.1. Извод из Правилника о обезбеђењу квалитета - Квалитет наставног процеса.

Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника.

Прилог 5.3.1. Правилник о стручном усавршавању запослених.

Прилог 5.3.2. Доказ о активностима у претходном периоду које доприносе компетенцијама наставника.

Прилог 5.4. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту.

Прилог 5.5. Правилник о студијама.

стандарди

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Опис стања

7.1. Полазећи од потребе да се наставни процес на студијском програму Заштита животне средине на Академији/ Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије организује на квалитетан, рационалан и ефикасан начин, Академија утврђује политику запошљавања. Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и поштовањем прописа који регулишу избор наставника и сарадника на Академији и то: Закона о високом образовању Републике Србије (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/ZakonOVisokomObrazovanju.pdf>) Минималих услова за избор у звања наставника на Академијама струковних студија и Високим школама струковних студија (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/MinimalniUsloviZaIzborZvanja.pdf>), Статута Академије струковних студија Шабац, са изменама и допунама (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/Preciseni%20Tekst%20Statuta%20Akademije%20Sabac%201.pdf>, <http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/Odluka%20o%20izmenama%20Statuta%20%2031.12.2020..pdf>, <http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/OdlukaIzmeneDopuneStatuta.pdf>, <http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/OdlukaIzmeneDopuneStatuta1.pdf>) и Правилника о начину и поступку избора у звање и заснивање радног односа наставника и сарадника (**Прилог 7.1.**). Наведени документи су јавни и доступни оцени стручне и шире јавности. Правилником о начину и поступку избора у звање и заснивање радног односа наставника и сарадника, дефинисани су услови, начин и поступак избора у звање и заснивање радног односа наставника и сарадника, који је у складу са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање. Поступак и услови за избор наставника и сарадника су јасно дефинисани, јавни и доступни оцени стручне и шире јавности и предмет су периодичне провере и усавршавања.

Број наставника и сарадника ангажованих на Академији/ Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије, као и неопходне компетенције наставника и сарадника, у складу су са

потребама студијског програма Заштита животне средине, као и осталих студијских програма. У реализацији наставног процеса на Академији учествују наставници у сталном радном односу у звањима: професор струковних студија, виши предавач, предавач, као и наставник страног језика и наставник вештина, као и наставници у звању доцент, ванредни и редовни професор, као и предавачи ван радног односа. Звања сарадника Академије у сталном радном односу су: сарадник у настави и асистент. За помоћ у настави на студијама првог степена бира се сарадника ван радног односа (демонстратор), а за потребе реализације дела практичне наставе Академија бира у звање сарадника ван радног односа (сарадник практичар, клинички асистент) лице које је запослено у привредном субјекту, где се реализује део практичне наставе. Подаци о наставницима и сарадницима, ангажованим на Академији, доступни су јавности (<https://www.akademijasabac.edu.rs/nastavno-osoblje-akademije/>).

Наставни кадар ангажован на студијском програму Заштита животне средине је довољан да покрије укупан број часова наставе на студијском програму, уз поштовање националног стандарда да наставник није оптерећен са више од 12 часова активне наставе. Просечно оптерећење наставника, на нивоу студијског програма, је у складу са стандардима за акредитацију студијског програма. Научне и стручне квалификације наставног особља одговарају образовно-научном пољу и нивоу њихових задужења. Број наставника са научним звањем доктора наука, на студијском програму Заштита животне средине, у складу је са националним стандардима.

У школској 2021/22 години на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије ангажовано је 33 наставника, од тога: 14 професора струковних студија у радном односу са пуним радним временом, 1 професор струковних студија са 90% радног времена, 1 професор струковних студија са 70% радног времена, 4 виших предавача са пуним радним временом, 4 предавача са пуним радним временом, 1 предавач са 30% радног времена, 1 предавач са 15% радног времена, 1 предавач са 10% радног времена, 2 наставника страног језика са пуним радним временом и 4 наставника вештина са пуним радним временом ([Табела 7.1.А.](#)). Са других високошколских установа на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије ангажовано је 6 наставника, за које је Одсек добио сагласност матичне високошколске установе, која се односи на број часова за реализацију наставног плана и програма на Одсеку, од тога: 1 редовни професор, 1 ванредни професор, 2 професора струковних студија и 2 предавача ван радног односа ([Табела 7.1.Б.](#)). Укупан број ангажованих наставника на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије је 39.

За реализацију наставног процеса на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије ангажовано је и 6 сарадника у сталном радном односу, од тога: 3 асистената са пуним радним временом и 3 сарадника у настави са пуним радним временом ([Табела 7.2.А.](#)). Одсек ангажује 28 сарадника ван радног односа, из наставних база, од тога: 9 сарадника практичара и 19 клиничких асистената ([Табела 7.2.Б.](#)).

Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије обезбедио је потребан наставни кадар за реализацију наставе на студијском програму Заштита животне средине, као и на свим осталим студијским програмима на основним и мастер струковним студијама за укупан број од 1088 студената на свим нивоима студија (990 ОСС и 98 МСС). На основу односа укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу Одсека произилази да на једног наставника Одсека долази 32,97 студента ([Прилог 7.2.](#)).

Увидом у организацију наставе на Академији/Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије за студијски програм Заштита животне средине наставни кадар ангажован у реализацији овог студијског програма, у погледу бројности, оптерећења наставника, научних и стручних класификација у складу је са националним стандардима за акредитацију.

7.2. Академија се приликом избора наставника и сарадника придржава прописаних поступака и услова који су у складу са Законом о високом образовању Републике Србије, Минималих услова за избор у звања наставника на Академијама струковних студија и Високим школама струковних студија, Статутом Академије, Правилника о начину и поступку избора у звање и заснивање радног односа наставника и сарадника и Правилником о организацији и систематизацији послова на Академији струковних студија Шабац (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikOrganizacijaSistematizacija2021.pdf>).

Обезбеђење и унапређење квалитета наставника за студијски програм Заштита животне средине, као један од услова квалитета наставе, остварује се:

- вођењем адекватне политике људских ресурса,
- дефинисањем критеријума за избор и заснивање радног односа наставника и сарадника,
- систематским праћењем и подстицањем наставног, научно-истраживачког и стручног рада наставника и сарадника,
- подизањем нивоа педагошких и дидактичко-методичких компетентности наставника и сарадника и
- перманентним научним и стручним усавршавањем наставника и сарадника.

Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђују се унапред и објављују се у конкурсима за избор и наставника и сарадника (<http://www.akademijasabac.edu.rs/konkursi-referati/>).

Приликом избора наставника и сарадника, за реализацију наставе на студијском програму Заштита животне средине, Академија се доследно придржава напред наведених правилника и критеријума за избор, при чему се посебно вреднује:

- научно-истраживачки и стручни рад,
- допринос академској и широј заједници,
- ангажовање у развоју наставе и других делатности Академије,
- педагошки рад који се вреднује на основу оцена које дају студенти кроз анкете,
- резултати постигнути у обезбеђивању научно-наставног подмлатка.

Током првог избора наставника посебно се вреднују наставничке вештине кроз приступна предавања, у складу са Правилником о извођењу и оцени приступног предавања (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikIzvodjenjeOcenaPristupnogPredavanja.pdf>), која се изводе пред комисијом и посебно се оцењују.

Приликом избора наставника и сарадника, укључених у реализацију студијског програма Заштита животне средине, на основу евалуације научне, истраживачке и педагошке активности кандидата, по напред утврђеној форми (Образац 1) и према Правилнику о начину и поступку избора у звање и заснивања радног односа наставника и сарадника ([Прилог 7.1.](#)) саставља се извештај у оквиру којег се морају појединачно навести достигнућа наставника и сарадника у

свим релевантним областима. Наведени извештај се ставља на увид јавности постављањем на сајт Академије (<http://www.akademijasabac.edu.rs/konkursi-referati/>).

7.3. Академија систематски прати, оцењује и подстиче научну и педагошку активност наставника и сарадника, који учествују у реализацији студијског програма Заштита животне средине, што је у складу са Правилником о обезбеђењу квалитета (http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/Obezbedjenje_Kvaliteta_Korekcija2023.pdf), у складу са стандардима који су уређени посебним и општим актима Академије. Тиме се постиже задовољавајући ниво квалитета наставника и сарадника, повећава ниво педагошких компетенција наставника и сарадника и осигурава да су наставници Академије квалификовани да учествују у реализацији студијског програма Заштита животне средине.

Достављањем годишњих Извештаја о раду наставника Академија прати научно-истраживачко, стручно и педагошко ангажовање наставника и сарадника у претходној школској години. На сајту Академије доступан је списак наставника и сарадника ангажованих на студијском програму Заштита животне средине и осталим студијским програмима (са биографијом и библиографијом која се редовно ажурира) (<http://www.akademijasabac.edu.rs/nastavno-osoblje-akademije/>), на основу чега се може пратити и проценити квалитет научног и стручног ангажовања наставника и сарадника.

Наставници и сарадници Академије/ Одсека резултате својих истраживања објављују у стручним и научним часописима и презентују на конференцијама и симпозијумима.

Академија/ Одсек подстиче научну активност наставника и сарадника информисујући их о научним и стручним скуповима у земљи и иностранству, набавком стручне и научне литературе, као и пружањем могућности приступа базама података (КоБСОН и сл.) и библиотечким ресурсима на Интернету, као и другој научној инфраструктури.

Квалитет педагошког рада наставника и сарадника периодично се прати и процењује путем анкетирања студената, која се спроводе сваког семестра. Комисија за самовредновање и унутрашње обезбеђење квалитета систематизује податке и предлаже корективне мере. Квалитет наставе и компетенције наставника и сарадника, на основу резултата анкета, су високо вредновани од стране студената. Резултати ових анкета су укључени, као један од критеријума, за избор у даља наставничка звања.

У циљу унапређења педагошких и дидактичко-методичких компетенција наставника и сарадника, Академија/ Одсек организује курсеве, семинаре и друге видове обуке. Академија/ Одсек информисе наставнике и сараднике о новинама у области савремених информационо-комуникационих технологија, које могу значајно допринети унапређењу наставног, научног и стручног рада. Наставно особље развија компетенције у области савремених информационо-комуникационих технологија и примењује их у настави.

7.4. У складу са Правилником о обезбеђењу квалитета Академија, за потребе студијског програма Заштита животне средине, спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напредовања, као и различите врсте усавршавања. За квалитетну реализацију студијског програма Заштита животне средине и развој, Академија/ Одсек настоји да обезбеди довољан број квалитетних наставника и сарадника. Рационалном и планираном кадровском политиком Академија/ Одсек има у виду потребу за новим наставницима и

сарадницима, узимајући у обзир:

- оптимално радно оптерећење наставника и сарадника,
- планирана напредовања наставника и сарадника,
- планирана одсуства наставника и сарадника ради научног и стручног усавршавања.

Вођењем дугорочне кадровске политике Академија/ Одсек обезбеђује:

- континуирани развој као образовне и научне институције,
- континуирано усавршавање наставника и сарадника,
- довољан број квалитетних наставника и сарадника,
- оптималну кадровску структуру наставног кадра,
- оптималну старосну структуру наставног кадра,
- стварање научног подмлатка кроз добру селекцију младих кадрова.

Академија/ Одсек настоји да изврши брижљиву селекцију младих кадрова и да обезбеди њихов лични развој и усавршавање, подржавајући их у завршетку мастер и докторских студија и научно-истраживачком раду. Њиховим укључивањем у наставни процес, стичу одговарајуће педагошко искуство, чиме Академија/ Одсек остварује мисију континуираног обезбеђења наставног подмлатка у складу са својим финансијским могућностима.

Академија/ Одсек улаже напоре да спроводи дугорочну политику селекције наставног подмлатка на студијском програму Заштита животне средине, међутим у позицији је да зависи од наставног кадра школованог на другим високошколским институцијама.

7.5. Елементи развоја наставника и сарадника, који изводе наставу на студијском програму Заштита животне средине, садржани су у Статуту Академије, Правилнику о обезбеђењу квалитета и Правилнику о стручном усавршавању запослених (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikStrucnoUsavrsavanje.pdf>).

Један од основа за постизање високог квалитета наставника и сарадника на студијском програму Заштита животне средине је усавршавање. Академија/ Одсек обезбеђује наставницима и сарадницима могућност за перманентно научно-истраживачко и стручно усавршавање и напредовање путем:

- информисања о конкурсима за међународне и домаће стручне, научне и истраживачке пројекте и стипендије,
- обезбеђивањем стручне и научне литературе,
- приступом електронским базама података преко академске мреже,
- потписивањем уговора о научно-техничкој сарадњи са сродним научно-истраживачким институцијама у земљи и иностранству са циљем размене наставника и сарадника,
- одобравањем плаћених одсуства ради стручног и научног усавршавања,
- одобравањем плаћених одсуства ради учешћа на научним и стручним конференцијама у земљи и иностранству.

Наставници и сарадници имају право и обавезу сталног стручног усавршавања и стицања нових знања из области којој припада наставни предмет, као и у домену педагошких способности. Наставно особље има право на покриће трошкова или дела трошкова, на име стручног усавршавања у земљи и иностранству, у зависности од финансијских могућности Академије/ Одсека. Наставници и сарадници Академије/ Одсека редовно учествују на научним и стручним

скуповима у земљи и иностранству. Такође, Академија/ Одсек подстиче и писање научних радова у часописима са SCI листе.

Континуирано научно и педагошко усавршавање наставника обезбеђује се пружањем подршке њиховом академском и професионалном развоју (препознавање постигнутих резултата, подршка иницијативама итд). Добијањем Еразмус повеле, отворене су шире могућности академског и педагошког усавршавања наставника, студената и уметничког подмлатка кроз програме мобилности и међународне истраживачке пројекте. Такође, наставници који реализују наставу на студијском програму Заштита животне средине учествују у програмима мобилности организованим у оквиру СЕЕРУС мреже.

7.6. У складу са Правилником о обезбеђењу квалитета, Академија, при избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра, за студијски програм Заштита животне средине, посебно вреднује повезаност рада у образовању са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота. На основу Правилника о избору у звања наставника и сарадника, један од критеријума који се узима у обзир при избору и унапређењу у више звања наставника је вредновање стручне и научне делатност преко учешћа у пројектима и у другим областима привредног и друштвеног живота. У складу са овим опредељењем усвојен је Правилник о пројектима и мобилности Академије струковних студија Шабац (http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/Pravilnik_Projekti_Mobilnost.pdf/). Академија/ Одсек подстиче наставнике и сараднике да учествују у пројектима научно-истраживачког и стручног карактера који се реализују у сарадњи са привредом. Наставници и сарадници, студијског програма Заштита животне средине, у протеклом периоду били су укључени у пројекте, као и интензивну сарадњу са привредом и другим друштвеним организацијама преко наставних база ([Табела 11.3.](#)).

7.7. Академија при избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра, на студијском програму Заштита животне средине, посебно вреднује педагошке способности наставника и сарадника. Ови принципи уграђени су у Правилник о обезбеђењу квалитета и Правилник о избору у звања наставника и сарадника. По Правилницима, при вредновању педагошког рада наставника и сарадника узима се у обзир мишљење студената, добијено на основу оцена које дају студенти кроз анкете прописано општим актом Академије о вредновању квалитета студија. Наставници и сарадници, ангажовани на Академији/ Одсеку, оспособљени су за примену савремених наставних метода које подразумевају:

- организовање наставног процеса који одговара потребама образовања и потребама студената,
- примену интерактивних метода наставе и провере знања,
- примену савремених информационо-комуникационих технологија.

Они су дужни да перманентно иновирају наставни процес уз поштовање следећих принципа:

- разумевање и уважавање индивидуалних разлика међу студентима,
- развијање партнерског односа са студентима.

Наставници и сарадници дужни су да подстичу студенате на самостални и континуирани рад и преузимање одговорности за сопствено образовање и напредовање. У комуникацији са студентима карактерише их:

- коректност, праведност и објективност,
- спремност за сарадњу и пружање помоћи у раду,
- доследност и поштовање договорених правила.

Својим моралним квалитетима служе као узор студентима и спремни су да стално доприносе развоју Академије/ Одсека и студијског програма Заштита животне средине, као и повећању угледа у академској и друштвеној заједници. Квалитет педагошког рада наставника и сарадника на студијском програму Заштита животне средине, на основу анкетања студената, је на високом нивоу.

SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Процедура и критеријуми за избор наставника и сарадника на студијском програму Заштита животне средине су утврђени у складу са Законом о високом образовању и Правилником о избору у звања наставника и сарадника, +++ • Јасно дефинисање процедура избора наставника и сарадника, у складу са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање, +++ • Академија прати научно-истраживачко/ стручно и педагошко ангажовање наставника и сарадника са студијског програма Заштита животне средине у претходној школској години кроз обавезан годишњи Извештај о раду наставника и сарадника, +++ • Вредновање педагошког рада наставника и сарадника од стране студената, путем анкетања, спроведеног по Акционом плану, а у складу са Правилником о обезбеђењу квалитета и стандардима НАТ-а, +++ • Подршка учешћа сарадника на научним скуповима у земљи и иностранству и стручно усавршавање подржано Правилником о стручном оспособљавању и усавршавању запослених, +++ • Повезаност образовног рада са истраживањем, привредом дефинисано у 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољна ангажованост наставника и сарадника на пројектима који се остварују у сарадњи са привредом, +++ • Недовољна финансијска средства за обезбеђење перманентне едукације и усавршавање наставника и сарадника, +++ • Недовољан број сарадника ангажованих у наставном процесу на Академији. +++

<p>критеријумима у Правилнику о условима, начину и поступку избора у звање наставника и сарадника као елемент доприноса развоју наставе и других делатности високошколске установе и доприноса локалној и широј заједници. ++</p>	
<p>МОГУЋНОСТИ</p>	<p>ОПАСНОСТИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Стални рад на усавршавању наставника и сарадника са студијског програма Заштита животне средине, ++ • Наставити са запошљавањем наставничког подмлатка, + • Унапређивање форме анкете о педагошком раду наставника и сарадника, ++ • Повезивање наставника и сарадника који учествују у реализацији наставе на студијском програму Заштита животне средине са другим високошколским установама на којима се реализује настава са истим/сличним студијским програмом, а са циљем размене наставника и сарадника, ++ • Коришћење прилика за стицање компетенција и јачање капацитета кроз руковођење или учешће у пројектима на националном и међународном нивоу. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак финансијске подршке за реализацију пројеката, студијских боравака у иностранству и усавршавање наставника и сарадника, ++ • Недостатак подстицања од стране званичне образовне политике за сарадњу наставног кадра на струковним и академским студијама која би укључивала и међусобну размену наставника и сарадника, + • Начин финансирања Академије према броју уписаних студената, што онемогућава пријем већег броја младих сарадника чијим би се усавршавањем добили наставници на студијском програму Заштита животне средине, ++ • Због развоја индустрије и других делатности све је мање кадрова за рад на високошколским установама струковних студија, ++ • Непостојање финансијских средстава којима би се награђивали посебни успеси у публикавању и научном раду. ++

На основу претходно изнетих резултата анализе стања и докумената у Прилогу, може се констатовати да студијски програм Заштита животне средине испуњава све захтеве и елементе Стандарда 7. Редовно се прати и евалуира квалитета и компетентности наставника и сарадника, што посебно важи за процедуре избора, именовања, процене, развоја и унапређења.

Подржава сарадњу наставника и сарадника са привредом и друштвеном заједницом. Процедуре именовања и избора у звања транспарентно су регулисане и документоване.

Квалитет наставника и сарадника, на студијском програму, обезбеђује се рационалном и испланираном кадровском политиком и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за њихову перманентну едукацију и развој, као и провером квалитета њиховог рада у настави. Мишљење студената студијског програма, о педагошком раду наставника и сарадника, кроз

анкетирање студената, уважава се и узима у обзир при избору и унапређењу наставника и сарадника.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 7:

Квалитет наставника и сарадника који учествују у реализацији студијском програму Заштита животне средине, у анализираном периоду, је на задовољавајућем нивоу и није потребно увођење посебних корективних мера, али се предлажу одређене мере и активности за унапређење параметара квалитета стандарда 7:

- Организовање радионица, курсева и других видова обуке за наставнике и сараднике у циљу унапређења способности за: организовање и управљање наставом, разумевање и уважавање индивидуалних разлика међу студентима и различитим стилима учења, примену интерактивних и иновативних метода наставе, развијање инструмената за редовно праћење и квалитетно оцењивање рада студената, коришћење савремених информатичких технологија и дидактичких средстава наставе;
- Већа сардања са институцијама које образују кадар академских студија у циљу селекције квалитетног подмладка за наставни кадар;
- Пратити примену Правилника о условима, начину и поступку избора у звање наставника и сарадника и евидентирати евентуалне потребе за његовим изменама и допунама;
- Унапредити анкете о вредновању педагошког рада наставника и сарадника;
- Већа укљученост наставника и сарадника у програме размене са другим високошколским установама;
- Већа ангажованост наставника и сарадника на пројектима који се реализују са привредом.

Показатељи и прилози за стандард 7:

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору).

Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору).

Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника.

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе.

стандарди

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Опис стања

8.1. Академија и Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије, потенцијалним и уписаним студентима, обезбеђују све релевантне и неопходне информације и податке, који су

повезани са студијским програмом Заштита животне средине, а у складу са Статутом, Правилницима и Одлукама Наставно-стручног већа и Савета Академије.

Информације су јавно доступне на сајту Академије (<http://www.akademijasabac.edu.rs/>) и Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије (<https://www.vmpts.edu.rs/>), на којем се реализује овај студијски програм, и они се редовно ажурирају. Такође, потенцијалним студентима студијског програма Заштите животне средине, информације су доступне у информатору, који добијају приликом пријаве на конкурс. На оба места се могу пронаћи сви подаци који детаљно објашњавају услове уписа, као и задаци и решења задатака за пријемни испит за овај студијски програм.

Промотивне активности сваке године врше се путем медија (телевизије и новина), оглашавањем путем друштвених мрежа (на Фејсбук и Инстаграм профили Одсека), посетама средњим школама у окружењу, учешћем на Сајму образовања, где се дели промотивни материјал у виду плаката и летака и информишу будући студенти о условима студирања и студијском програму Заштита животне средине. Промоција студијског програма Заштита животне средине усмерена је ка што бољој информисаности ученика средњих школа, као потенцијалних будућих студената, о могућности студирања на Академији/ Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије садржају студијског програма, начину организације наставе, права и обавеза студената.

Уколико студенти имају потребу за додатним информацијама, могу их добити у Секретаријату и Студентској служби Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије, директно или путем телефона чији бројеви се налазе на сајту Академије и Одсека. Такође, релевантне информације студенти могу пронаћи на огласној табли студијског програма Заштита животне средине и Web страницама Одсека, или директно од предметних наставника, у периоду предвиђеном за консултације, што је такође јавно доступно (распоред консултација објављен на сајту Одсека), али и путем имејла.

На свечаном пријему студената прве године основних студија, студенти студијског програма Заштита животне средине, добијају информације потребне за разумевање функционисања високошколске установе, као и студента ментора, тј. студента са виших година студија.

Студентски парламент, али и бивши студенти су активно укључен у афирмацији и промовисању студијског програма будућим студентима Заштите животне средине. Промоцијом Академије/ Одсека и студијског програма Заштита животне средине, али и промоцијом науке генерално, на различитим научно-популарним манифестацијама (Фестивал Науке, Ноћ Музеја, Европска ноћ истраживача), студенти и запослени на Академији промовишу и популаризују науку средњим и основним школама на нивоу Шапца и Мачванског округа, са циљем повећања заинтересованости млађих генерација према образовању и науци.

8.2. При селекцији студената за упис на студијски програм Заштита животне средине, високошколска установа вреднује резултате постигнуте у претходном школовању и резултате постигнуте на пријемном испиту, односно испиту за проверу склоности и способности, у складу са законом и актима Академије.

При селекцији студената за упис основним струковним студијама Заштита животне средине, на Одсеку за медицинско и пословно-технолошке студије Академије, поступа се у складу са Законом о високом образовању, Статутом Академије, Правилником о студијама, [Правилнику о условима и поступку за упис студената](http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikUpisStudentata.pdf) (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikUpisStudentata.pdf>) (Прилог 8.1.) и Правилником о

изменама и допунама Правилника о условима и поступку за упис студената (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikIzmenedopunePravilnikaUsloviPostupakUpisStudenata.pdf>).

Мерила за утврђивање редоследа кандидата за упис у прву годину студија су регулисана одредбама заједничког конкурса који расписује Академија. Поступак уписа је јаван, те је свака фаза од објављивања конкурса, преко објављивања прелиминарне ранг листе, до коначне ранг листе са јасним редоследом кандидата, доступна на огласној табли и сајту Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије Академије. За упис на студијски програм Заштита животне средине пријављени кандидати полажу пријемни испит из биологије или хемије. Пре спровођења пријемног испита организује се припремна настава из биологије и хемије, а о чему се пријављени кандидати информишу приликом конкурсисања, као и на сајту Одсека.

8.3. Једнакост и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање) загарантовани су, као и могућност студирања за студенте са посебним потребама на студијском програму Заштита животне средине. Особе са посебним потребама имају права прописана законом, а Академија, односно Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије, наставни процес прилагођава њиховим могућностима и способностима. На Академији постоји неколико студената са мањим степеном инвалидитета, који су уписани у оквиру тзв. афирмативне листе, те се сви запослени труде да их активно и према њиховој могућности укључе, како би партиципирали у настави потпуно равноправно са другим студентима.

8.4. На свечаном пријему студената прве године на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије, студентима се обраћају руководилац Одсека, представници Студентског парламента, наставници са студијског програма Заштита животне средине, упознавајући их са обавезама у настави које подразумевају обавезу праћења свих облика наставних активности, а у складу са Правилником о студијама на Академији струковних студија Шабац ([Прилог 8.6.](#)). Студентски парламент делегира по једног или више студената виших година студија чије је задужење да буду у константној комуникацији са студентима прве године и да им помогну при сналажењу у новој образовној средини.

Поред тога, све релевантне информације повезане са студијама, студентима су доступне на сајту и/ или на огласној табли Одсека за медицинско и пословно-технолошке студије. На тај начин, студенти студијског програма Заштита животне средине, могу да се упознају са студијским програмом, плановима извођења наставе, списком ангажованих наставника и сарадника у настави, распоредом извођења наставе, распоредом консултација наставника и сарадника, резултатима колоквијума и испита, календаром рада Академије/ Одсека, ценовником услуга и сл. Студентима се пружа могућност преузимања одговарајућег материјала за наставу са сајта Одсека.

8.5. Студенти се оцењују у складу са [Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту](http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-) (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp->

[content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikPolaganjeIspitaOcenjivanjeNaIspitu.pdf](#)) (Прилог 8.2.), а структура оцењивања знања за сваки конкретан предмет на студијском програму Заштита животне средине налази се у књизи предмета (Прилог 4.5.). Студенти су благовремено, тј. на првом предавању, као и на Web-страници студијског програма Заштита животне средине упознају са начином формирања оцене на сваком предмету. Односно, наставник је дужан да на почетку наставе упозна студенте са програмом предмета, распоредом наставе по недељама, односно данима, предвиђеним облицима наставе и начином њиховог вредновања, карактером и садржајем испита, списком области и/или питања за испит, структуром укупног броја поена и начином формирања оцене. Студенту се додељују поени за сваки издвојени облик провере рада и оцене знања. Наставник је дужан да јавно саопшти студентима резултате о броју освојених поена после сваке провере, а на последњем часу наставе врши увид и упознавање студената са бројем бодова остварених предиспитним обавезама и бодова остварених током трајања наставе. На захтев студента наставник је дужан да детаљно образложи оцену његовог рада.

Кроз правилнике јасно су дефинисане процедуре које студент може иницирати у случају незадовољства оценом или начином оцењивања, и те информације су доступне студентима. Квалитет наставе прати Комисија за квалитет која систематски прати и проверава оцене студената по предметима и предузима одговарајуће мере уколико дође до неправилности у дистрибуцији оцена (сувише високих или ниских оцена, неравномеран распоред оцена) у дужем периоду, систематично анализира, оцењује и унапређује методе и критеријуме оцењивања студената по предметима на студијском програму.

Методе оцењивања студената и знања које су усвојили у току наставног процеса усклађене су са циљевима, садржајима и акредитованим обимом студијског програма Заштита животне средине. Фонд часова активне наставе усклађен је са бројем ЕСПБ бодова и обимом прописане литературе. Комисија је задужена и да процењује коректност и професионално понашање наставника током оцењивања студената (објективност, етичност и коректан однос према студенту). Праћење успеха студената на испитима је перманентно, статистика пролазности студената на испитима се анализира (Прилог 8.4.) и у зависности од потребе предузимају мере.

8.6. Академија систематски анализира, вреднује и унапређује методе и критеријуме оцењивања студената. Током наставе се прати рад студената, број стечених поена током предиспитних обавеза и на испиту, као и процена оспособљености студената да стечена теоријска знања примене у пракси. Анкетирањем студената добијају се резултати ових активности, у којима се сагледава педагошки рад наставника и сарадника, о којима се обавештава Наставно-стручном веће. Контрола квалитета у оцењивању обухвата контролу садржаја и методе оцењивања и вредновање оцењивања кроз анонимно анкетирање студената. Вредновање оцењивања путем анонимног анкетирања студената реализује се сваке године, сваки семестар, засебно за сваки наставни предмет и наставника са конкретног предмета. У случају да оцењивање наставника на неком предмету буде вредновано нижом оценом од 2,5, Комисија за квалитет предлаже мере ради обезбеђивања унапређења квалитета оцењивања које се презентују наставнику, и који исте треба да прихвати. У анкетама студенти износе своје утиске и сугестије у вези са свим облицима наставе, као и условима и организацији студијског програма Заштита животне средине, објективности оцењивања, те педагошком и етичком приступу наставника. Спроведене студентске анкете указују на високу просечну оцену наставника и сарадника укључених у наставни процес на студијском програму Заштита животне средине, што указује на коректно и

професионално понашање наставника и сарадника при оцењивања студената тј. објективност, етичност и коректан однос наставног особља према студентима студијског програма.

8.7. Наставници Академије се у оцењивању придржавају унапред дефинисаних критеријума, који се налазе у Плану извођења наставе за сваки предмет који се реализује на студијском програму Заштита животне средине и у складу су са циљевима, садржајем и обимом студијског програма. У циљу обезбеђења квалитета у оцењивању предвиђено је да се редовно прати и контролише квалитет у оцењивању, анализирају резултати оцењивања, те предузимају корективне мере у случају уколико је утврђени степен квалитета испод стандардног нивоа. Како би се контролисале методе и садржај оцењивања студијског програма Заштита животне средине, врши се контрола планова рада и анонимно анкетирање студената, а о добијеним резултатима обавештава се Наставно-стручно веће Одсека и Академије.

8.8. Наставни кадар укључен у реализацију наставе на студијском програму Заштита животне средине професионално обавља свој посао, има коректан однос према студентима, и на објективан начин врши оцењивање студената. Сви елементи рада наставника и сарадника са студијског програма оцењују се у студентској анкети. Приликом оцењивања студената, забрањена је дискриминација по било ком основу, а однос наставник-студент треба и мора почивати на поверењу, слободи, моралу и интелектуалном напретку.

8.9. Евиденцију оцена студената студијског програма Заштита животне средине, по предметима за сваки испитни рок врши Студентска служба Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије. Једном годишње на Наставно-стручном већу Одсека врши се разматрање извештаја о пролазности студената, те предлажу и усвајају корективне мере у случају евентуалне неправилности у дистрибуцији оцена током дужег временског периода, а у складу са Правилником о обезбеђењу квалитета.

8.10. Студентска служба Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије води евиденцију о пролазности студената студијског програма Заштита животне средине по испитним роковима за сваки предмет. По Правилнику о обезбеђењу квалитета једном годишње се разматра извештај о пролазности студената на седници Наставно-стручних већа Одсека, где се предлажу и усвајају мере корекције у случају ниске пролазности студената.

Служба доставља руководиоцу Одсека комплетан извештај о резултатима оцењивања. Руководилац Одсека сачињава јединствен извештај са предлогом корективних мера. Извештај са предлогом мера упућује се Наставно-стручном већу Академије. На седници Наставно-стручног већа Академије разматра се и усваја Извештај о резултатима и квалитету оцењивања (Извештај о пролазности) и мерама за унапређење квалитета оцењивања. Руководилац Одсека брине о спровођењу утврђених мера за унапређење квалитета оцењивања на студијском програму Заштита животне средине.

8.11. У складу са Законом о високом образовању, Статутом Академије и Правилником о студентском парламенту ([Прилог 8.5.](#)), на Академији омогућено је студентима организовање и деловање путем Студентског парламента и учешћењем својих представника у Наставно-стручном већу, Комисији за обезбеђење квалитета и Савету Академије. Према Правилнику о

студентском парламенту, који је доступан на сајту Академије, Студентски парламент одређује представнике из реда студената који учествују у раду Наставно-стручног већа. Студенти студијског програма Заштита животне средине се организују на разне начине и укључени су и у реализацију пројеката у којима Академија учествује, уз могућност посета и стручног усавршавања у земљи и иностранству. Студентски парламенти на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије поседују просторију за рад, која је опремљена рачунарском опремом. У оквиру Одсека постоје клуб за студенте, библиотека, читаоница са радним временом прилагођеним потребама студената. Информисаност студената по свим питањима, укључујући могућности различитих облика организовања и деловања, постиже се оглашавањем на огласној табли Одсека, сајту Одсека и друштвеним мрежама Одсека (Фејсбук и Инстаграм). Рад студентске службе Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије прилагођен је потребама студената и задовољава стандарде квалитета студијског програма. У студентској служби Одсека су запослена два референта. Мишљење студената о раду студентске службе, библиотеке и читаонице се прикупља путем анкете. Студенти студијског програма Заштита животне средине у анкети су рад студентске службе и библиотеке оценили високом оценом.

SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Постојање процедуре за пријем студената у складу је са Законом о високом образовању, Статутом Академије, Правилником о студијама, Правилником о условима и поступку за упис студената, који су јавно доступни, +++ • Једнакост и равноправност свих студената Академије, +++ • Студијски програм Заштита животне средине је конципиран и развијен у складу са потребама професије за ефикасан и ефективан рад у струци, +++ • Све релевантне информације о студирању на студијском програму Заштита животне средине доступне су путем званичне интернет странице Академије, Одсека и/или огласне табле и у директном контакту са наставним особљем и надлежним службама по Одсеку, +++ • Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту је јавно доступан документ, истакнут на интернет страници Академије, +++ • Сваки предметни наставник са студијског програма Заштита животне средине јавно 	<ul style="list-style-type: none"> • Студентима првог семестра је потребно извесно време да се навикну да активно траже информације о студијама, + • Постоје студенти који се тек на завршној години студија озбиљно интересују за планирање и развој каријере, ++ • Део студената није довољно заинтересован за овакав облик активизма и услед промене чланова (студенти који завршавају студије) отежан је континуитет рада Студентског парламента, ++ • Опредељење за студентску партиципацију на нивоу званичне образовне политике и студентских организација на ширем нивоу, ++ • Недовољан контакт са студентима који су завршили студије, ++ • Велика разлика у нивоу знања ученика из различитих средњих школа на упису у прву годину студија. ++

<p>износи студентима информације везане за процедуру и критеријум оцењивања у складу са поменутиим Правилником, +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Могућност праћења пролазности студената Заштите животне средине по предметима, програмима и годинама студија заснована на Правилнику о полагању испита и оцењивању на испиту, +++ • Представници студената Заштите животне средине учествују у раду органа управљања, стручних органа и Комисије за обезбеђење квалитета, +++ • Анализа метода и критеријума оцењивања студената Заштите животне средине спроводи се путем анонимног анкетирања, +++ • Спроводи се припремна настава за потенцијалне студенте Заштите животне средине како би са што бољим резултатом уписали прву годину студија. +++ 	
<p>МОГУЋНОСТИ</p>	<p>ОПАСНОСТИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Веће подстицање и информисање наставног особља о резултатима провере пролазности студената и предузимању корективних мера у случајевима неправилности и/ или ниске пролазности, ++ • Укључивање представника студената Заштите животне средине у презентовање података о пролазности осталим колегама на студијском програму, ++ • Подстицање студената Заштите животне средине на веће учешће у ваннаставним активностима, ++ • Успостављање активне везе са свршеним студентима Заштите животне средине који су у радном односу у циљу размене искустава, ++ • Интензивирање активности у области праћења потреба привредних субјеката за стручним кадром и усклађивање истих са студијским програмом Заштита животне 	<ul style="list-style-type: none"> • У неким срединама и школама нису организоване промотивне активности што отежава потпуно презентовање информација о упису и студијама, ++ • Пад броја средњошколаца у Републици Србији, ++ • Недостатак финансијских средстава за побољшање услова студирања. ++

<p>средине, ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подстицање мобилности студената Заштите животне средине, ++ • Интензивирање сарадње са привредним субјектима у оквиру манифестације Каријерни дани намењених студентима завршне године у циљу отпочињања професијалне каријере. +++ 	
<p>Студијски програм Заштита животне средине испуњава захтеве Стандарда 8, на шта указују следећи подаци:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Потенцијалним и уписаним студентима студијског програма Заштита животне средине обезбеђују се све релевантне информације о условима уписа и студирању, • Процедура пријема и критеријуми селекције приликом уписа јасно су дефинисани, • Загарантовани су једнакост и равноправност студената студијског програма по свим основама, • Информације о студијама и студијском програму доступне су путем различитих начина информисања, • Процедуре и критеријуми оцењивања дефинисани су Правилником о студијама и јавно доступни, • Анализа метода и критеријума оцењивања спроводе се путем анонимног анкетања, • Студенти студијског програма учествују у раду Наставно-стручног већа као чланови Студентског парламента, • Од момента уписа до тренутка дипломирања, Академија настоји да стално унапређује квалитет студената студијског програма Заштита животне средине. 	
<p>Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8:</p>	
<p>У циљу унапређења параметара квалитета стандарда 8 предлажу се следеће мере и активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Континуирано радити на подизању нивоа уписа у смислу добијања што бољих кандидата, промоцијом студијских програма, њихових исхода учења, могућности стицања знања, компетенција и вештина; - Пратити све новости у областима које се изучавају на студијском програму Заштита животне средине и благовремено их уводи/ усвајати; - Наставити праћење пролазности студената на испитима и предузимати мере за евентуалне пропусте; - Кроз активности студената на стручној пракси наставити сарадњу са привредом и привредним субјектима и настојати да се њихов број повећа; - Спроводити све активности које имају за циљ побољшање квалитета целокупног наставног процеса, подстицање студената на различите облике мишљења и већу ангажованост у раду, али и наставног кадра за праћење и примену нових иновација; - Организација различитих активности (радионица, семинара, пројеката и сл.) са циљем веће мотивисаности и укључености значајнијег броја студената у ваннаставне активности од 	

интереса за развој професионалне каријере;

- Осавремењивање огласних табли које могу користити студенти у холу Одсека/Академије (набавка електронских табли);
- Подршка студентима за учешће на конференцијама, такмичењима, пројектима и сл.;
- Отпочињање Алумни клуба због повећања и неговања контакта са бившим студентима.

Показатељи и прилози за стандард 8:

Табела 8.1. Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години.

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09), а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма.

Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија.

Прилог 8.1. Правилник о условима и поступку за упис студената.

Прилог 8.2. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту.

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања.

Прилог 8.3.1. Извод из Правилника о полагању испита и оцењивању на испиту.

Прилог 8.4. Пролазност студената на предметима и статистика испитних рокова за претходне три школске године.

Прилог 8.5. Правилник о студентском парламенту.

Прилог 8.6. Правилник о студијама.

стандарди

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката.

Опис стања

9.1. Академија струковних студија Шабац обезбеђује студентима студијског програма Заштита животне средине уџбенике и другу литературу неопходну за савлађивање градива у потребној количини и на време. Планом рада и годишњим финансијским планом Академије предвиђено је увећање библиотечког фонда, стручним актуелним издањима. Правилником о стицању и расподели сопствених прихода у Академији струковних студија Шабац (http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikRaspodelaSopstvPrihoda_1.pdf), Академија је предвидела да се део сопствених прихода користе и за финансирање издавачке делатности, набавку стручне литературе и обнављање библиотечког фонда Академије.

Издавачка делатност Академије регулисана је Правилником о издавачкој делатности ([Прилог 9.4.](http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikIzdavackaDelatnost.pdf)) (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikIzdavackaDelatnost.pdf>) и Правилником о изменама и

допунама правилника о издавачкој делатности (Прилог 9.4.1.)

(http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/Pravilnik_Izmena_dopune_Izdavacka_delatnost_012023.pdf). На Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије раније није постојала издавачка делатност. У току 2022. године на Одсеку покренута је иницијатива о издавачкој делатности и отпочето је са реализацијом истих активности. За предмете, чији се програми реализују на студијском програму Заштита животне средине обезбеђена је обавезна литература. За већину предмета доступна је и препоручена литература у библиотеци Одсека, од чега је део доступан и путем е-скриптарнице (<https://www.vmpts.edu.rs/e-skriptarnica/>). У условима рада, изазваним Covid-19 пандемијом, део наставних активности је обављан преко онлајн платформи (Zoom, Microsoft Teams, Webex, GoogleMeet, Google Classroom), а путем е-скриптарнице студентима је омогућена перманентна доступност предавања и наставог материјала.

9.2. Уџбеници и други наставни материјал, који се користе за наставу из сваког предмета на студијском програму Заштита животне средине на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије, унапред су познати, објављени и перманентно доступни на сајту Академије/ Одсека. За сваки наставни предмет, у оквиру књиге предмета наведена је обавезна и препоручена литература, што је јавно доступно на сајту Одсека (<https://www.vmpts.edu.rs/>), који се редовно ажурира. Током Covid-19 пандемије, предавања предвиђена наставним планом и програмом студијског програма заштита животне средине, као и остале наставне активности, су реализоване и биле доступне путем онлајн платформи (Zoom, Microsoft Teams, Webex, GoogleMeet, Google Classroom).

На почетку семестра, обавеза предметних наставника је да студентима дају информацију о литератури која у потпуности покрива садржај наставног предмета реализованог на студијском програму Заштита животне средине.

9.3. На студијском програму Заштита животне средине Академија/ Одсек, на основу Правилника о обезбеђењу квалитета и у складу са Правилником о уџбеницима (Прилог 9.1.) и Правилником о изменама и допунама Правилника о уџбеницима (Прилог 9.1.1.), систематично прати, оцењује квалитет уџбеника и других учила. Наставно-стручно веће Академије је дужно да прати, анализира и оцењује уџбенике који су у употреби са аспекта научно-стручних садржаја, њихове усклађености са најновијим достигнућима на пољу науке и струке у области заштите животне средине, као и у погледу других захтева које уџбеник према општој и посебној концепцији студијског програма Заштита животне средине треба да испуњава (усклађеност са ЕСПБ). У циљу обезбеђења и утврђивања квалитета уџбеника и осталог наставног материјала за студијски програм Заштита животне средине Академија/ Одсек периодично спроводи анкетирање студената. Извештај о резултатима самовредновања квалитета уџбеника са примедбама и сугестијама студената Заштите животне средине, у вези са квалитетом уџбеника, разматрају Комисија за обезбеђење квалитета, Веће одсека и Наставно-стручно веће Академије. Уколико уџбеник не задовољава стандард, предметни наставник предлаже замену другим, квалитетнијим. Академија је Правилником о издавачкој делатности и Правилником о изменама и допунама правилника о издавачкој делатности уредила начин прибављања, оцењивања и одобравања рукописа за издавање уџбеника и све друге аспекте ове делатности. Према овом Правилнику Комисија за издавачку делатност Одсека обједињује предлоге Одсека и упућује Предлог

годишњег плана издавачке делатности Наставно-стручном већу Академије на усвајање, најкасније до 15. децембра текуће године. Годишњи план издавачке делатности се може по потреби допуњавати током године. Контролу квалитета уџбеника врше, свако у свом домену, Одбор за издавачку делатност, рецензенти, Наставно-стручно веће Академије, а квалитет уџбеника проверава се и путем прибављања мишљења студената студијског програма кроз анкете.

9.4. Академија је на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије, за потребе студијског програма Заштита животне средине, обезбедила Библиотеку опремљену довољним бројем библиотечких јединица ([Табела 9.1.](#)), као и опремом за рад. У оквиру Одсека постоји Библиотека, као засебна организациона јединица. Рад Библиотеке је организован кроз део за позајмице, читаоницу, део за смештај библиотечке грађе, а уређен је Правилником о организацији и систематизацији послова.

Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије има преко 5000 библиотечких јединица, у оквиру кога се налази и довољан број библиотечких јединица неопходних да задовоље акредитационе стандарде који се односе на литературу и уџбенике за потребе студијског програма Заштита животне средине. Уџбеничка литература се налази у слободном приступу, смештена по УДК систему. Библиотека има књиге инвентара за монографске и серијске публикације, абecedни ауторски каталог монографских публикација, као и каталог завршних и специјалистичких радова. Библиотека Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије је смештена у две просторије, магацински простор за књиге и читаоницу са 25 места за кориснике. Читаоница је опремљена столовима, рачунарима, телевизором за индивидуални и колективни рад. Библиотека има рачунар за библиотекара, два апарата за копирање, штампач и скенер. У читаоници студентима су доступни прикључци за интернет, путем којих могу да претражују библиотечки фонд, као и да користе КоБСОН сервисе путем удаљеног приступа за претраживање часописа. Библиотечко особље пружа стручну помоћ студентима у претраживању база података и коришћењу КоБСОН сервиса.

Библиотека остварује сарадњу са Народном библиотеком Србије, која је надлежна за примену законских прописа, са Универзитетском библиотеком „Светозар Марковић“ и њеним матичним одељењем које је надлежно за примену стручних библиотечких стандарда у раду Библиотеке, као и са Библиотеком шабачком. Библиотека је уписана у Регистар библиотека Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ под бројем 06-92/18 од 29.04.1998. године.

Годишњи извештај о раду библиотеке Одсека за 2021. годину депонован је у базу Народне библиотеке Србије путем Апликације за Мрежу библиотека Србије која је намењена за прикупљање, обраду и презентацију статистичких података о библиотекама у Републици Србији. Библиотека Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије од 2020. године, користи и платформу Српски УДК Онлајн која садржи потпуну верзију Матичног референсног фајла УДК на српском језику, чиме је рад на стручној класификацији и каталогизацији публикација олакшан.

9.5. Академија систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда, што је у складу са системом правила која су дефинисана Стратегијом обезбеђења квалитета, Правилником о обезбеђењу квалитета, као и Правилником о уџбеницима ([Прилог 9.1.](#)). Академија, водећи рачуна о потребама и захтевима студијског програма Заштита животне

средине, има набавну политику за проширење и унапређење библиотечког фонда актуелном литературом. Годишњим финансијским планом, утврђена је висина средстава коју Академуја усмерава за куповину књига, у циљу унапређења структуре и обима библиотечког фонда. Обавеза наставника је да се укључе у издавачку делатност, како би се студентима Заштите животне средине обезбедили уџбеници усклађени са наставним планом предмета и обогаћене најновијим научним и стручним достигнућима из област којој предмет припада. Такође, имају обавезу да дају предлоге за набавку релевантне савремене литературе других аутора, часописа, монографија и електронских записа из области наставних предмета које предају на студијском програму Заштита животне средине.

9.6. Академија на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије, студентима Заштите животне средине, обезбеђује неопходне информатичке ресурсе за савлађивање градива, коришћење савремене рачунарске опреме и приступ интернету ([Табела 9.2.](#)). Настоји да све учионице буду опремљене неопходним аудио-визуелним средствима за извођење наставе, да се опрема редовно одржава и осавременује. Перманентно се прате и примењују технолошке новине у рачунарско-информационим пословима и обезбеђује несметано функционисање рачунарске мреже, као дела академске мреже Србије. Информатичка инфраструктура и омогућен приступ интернету обезбеђује доступност релевантних и актуелних информација неопходних за развој потребних компетенција студената заштите животне средине, као и наставног и ненаставног особља на студијском програму.

Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије располаже одговарајућом техничком опремом за савремено извођење наставе у складу са потребама студијског програма Заштита животне средине. У амфитеатрима су уграђени стационарни уређаји за презентацију предавања (видео-бимови, укупно 8 комада). У 3 рачунарске лабораторије Одсека, налази се 68 рачунара који су искључиво на употреби и располагању студентима. Сви рачунари су умрежени и имају приступ интернету. На основу уговора са два Интернет сервис проваједера омогућен је константан приступ интернету велике брзине, како запосленима, тако и студентима Заштите животне средине.

9.7. Број запослених у Библиотеци, и претећим службама, Академије/ Одсека, у односу на број уписаних студената, као и врста и ниво њихове стручне спреме, усклађени су са Станардима за акредитацију високошколских установа које прописује Национални савет за високо образовање, као и националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга. Библиотечки радници су обучени за коришћење основних информационих технологија и рад са библиотечким (електронским) базама података. Запослени у Библиотеци, посао обављају професионално и одговорно, стално се усавршавају и прате најновије трендове у библиотекарству. Особље запослено у информатичкој подршци студентима Академије/ Одсека, у погледу броја, врсте и степена стручне спреме, испуњава важеће стандарде за акредитацију и у складу је са Правилником о организацији и систематизацији радних места Академије. Запослени у информатичкој подршци су едуковани за употребу и примену савремених информационих технологија и пружање подршке и одржавање локалне мреже Академије/ Одсека.

9.8. Компетентност и мотивисаност особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарско-информационим пословима се континуирано прати, оцењује и унапређује. Особље у библиотеци

и читаоници, као и рачунарско-информационим пословима је компетентно и високо мотивисано за пружање квалитетних услуга корисницима. Редовним праћењем, контролом и оцењивањем рада уочавају се слабости и предузимају се корективне мере у циљу отклањања слабости и побољшања рада. Годишњи извештај, сугестије наставника и сарадника, као и резултати анкетирања студената студијског програма Заштита животне средине узимају се у обзир приликом израде плана рада за наредну годину.

Ради стручног усавршавања и подизања компетентности библиотекарка Академије/ Одсека присуствовала је стручном скупу са међународним учешћем „Важност и улога библиотекара у препознавању различитости и унапређењу живота и образовања особа са сметањима у развоју и инвалидитетом“ у организацији Библиотеке шабачке. Као и презентацији документа „Стратегија развоја библиотечко-информационе делатности у Републици Србији за период 2023-2030“ у организацији Института за јавну политику и Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“.

9.9. Са начином рада у Библиотеци Одсека за медицинско и пословно-технолошке студије и рачунарским центрима, студенти се упознају путем огласне табле Одсека, веб сајта Одсека (<https://www.vmppts.edu.rs/>), као и непосредним контактом са запосленим лицима у овим јединицама. Основна правила о условима коришћења библиотечког фонда и простора читаонице, од стране студената, као и мере које се предузимају у случају повреде ових правила, истакнута су у позајмном делу Библиотеке и у читаоници. Путем рачунара у рачунарском центру и читаоници, који су намењени студентима студијског програма, као и рачунарима које користе наставници, сарадници и ненаставно особље омогућен је приступ интернету, е-мејл сервисима и неопходним базама података за адекватно извршавање пословних обавеза.

9.10. Просторије намењене за смештај библиотечког фонда и читаоница смештене су у централном делу зграде Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије, просторије су климатизоване, светле и опремљене неопходном опремом како би студентима, наставном и ненаставном особљу пружиле адекватне услове за рад. Библиотека је ораганизована тако да су уџбеници и књиге које спадају у обавезну литературу смештене у слободном приступу. Коришћење читаонице обезбеђено је 12 часова дневно.

SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Јасна правила и процедуре дефинисане применом Правилника о уџбеницима и Правилника о издавачкој делатности, +++ • Набавка стручне литературе за студијски програм Заштита животне средине је предвиђена Планом рада и Финансијским планом Академије, +++ • Уџбеници и пратећи наставни материјали студентима Заштите животне средине унапред су познати, +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Потреба да се детаљније разради процедура у вези са уџбеницима у е-издању, + • На студијском програму Заштита животне средине, недовољна покривеност наставних предмета сопственим уџбеницима, приручницима, збиркама задатака, скриптама, ++ • Недовољна модерна опрема у салама за предавање (паметне табле и сл.). ++

<ul style="list-style-type: none"> • Сви предмети на студијском програму Заштита животне средине су покривени уџбеницима и другом допунском литературом, +++ • На Академији/ Одсеку студентима Заштите животне средине обезбеђени су информатички ресурси потребни за успешно студирање, +++ • Број запослених у библиотеци и пратећим службама усклађен је са стандардима које прописује Национално акредитационо тело, +++ • Компетентност и мотивисаност особља ангажованог у раду библиотеке, читаонице и на рачунарско-информационим пословима континуирано се прати, оцењује и унапређује, ++ • Простори и капацитети библиотеке адекватни су за рад, ++ • Библиотечки фонд, по облику и структури, подржава потребе студијског програма Заштита животне средине. +++ 	
<p>МОГУЋНОСТИ</p>	<p>ОПАСНОСТИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • У складу са финансијским могућностима радити на континуираном осавремењавању и обогаћењу библиотечког фонда, ++ • Наставити са набавком информатичких ресурса у циљу обезбеђивања квалитета рада, ++ • Објављивање уџбеника, приручника, збирки задатака, скрипти, од стране наставника и сарадника ангажованих на студијском програму Заштита животне средине, ++ • Повећање броја литературних јединица на страном језику. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Сложеност и трајање процедура према Закону о јавним набавкама (штампање уџбеника), + • Традиционално схватње опште јавности о учењу као процесу који се заснива на коришћењу штампаног уџбеника, ++ • Одржавање постигнутог нивоа услова за рад, без додатних средстава из буџета предвиђених за ту намену. +
<p>На основу претходно изнете анализе стања и докумената у Прилогу, може се констатовати да су за студијски програм Заштита животне средине испуњени сви захтеви и елементи Стандарда 9. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије је на задовољавајућем нивоу. Наставити са доследном применом Правилника о уџбеницима и Правилника о издавачкој делатности, као и да наставници Одсека подрже и укључе се у активан рад на развијању нових</p>	

уџбеника за поједине наставне предмете.

Одсек уз подршку Академије треба и даље да ради на континуираном осавремењавању и богаћењу библиотечког фонда и информатичких ресурса. Поред употребе значајног броја рачунара и пратеће речунарске опреме у информатичкој учионици и наставничким кабинетима и побољшања интернет комуникације, неопходно је да се такав тренд настави у циљу обезбеђења квалитета рада запослених и наставног процеса.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9:

У циљу унапређења стандарда 9 предлажу се следеће мере и активности:

- Наставити са радом на побољшању снадбевености литературе, а у складу са потребама студијског програма Заштита животне средине;
- Сагледати могућности аплицирања на пројектима за подизање квалитета информатичких ресурса;
- Сагледати финансијске могућности за набавку програмског пакета за библиотечко пословање;
- Мотивација и подстицање наставног особља на издавачку делатност;
- У складу са финансијским могућностима наставити улагање у информатичке ресурсе Академије.

Показатељи и прилози за стандард 9:

[Табела 9.1.](#) Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи.

[Табела 9.2.](#) Попис информатичких ресурса.

[Прилог 9.1.](#) Општи акт о уџбеницима.

[Прилог 9.1.1.](#) Правилником о изменама и допунама Правилника о уџбеницима.

[Прилог 9.2.](#) Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима).

[Прилог 9.3.](#) Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи.

[Прилог 9.4.](#) Правилник о издавачкој делатности.

[Прилог 9.4.1.](#) Правилником о изменама и допунама правилника о издавачкој делатности.

стандарди

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке.

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Опис стања

10.1. Органи управљања и органи пословођења, њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању високошколском установом су утврђени општим актом високошколске установе у складу са законом. Органи управљања и органи пословођења

Академијом струковних студија Шабац, њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању Академијом утврђени су и прецизно дефинисани Статутом и његовим изменама и допунама

(<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/Preciseni%20Tekst%20Statuta%20Akademije%20Sabac%201.pdf>,

[http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-](http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/Odluka%20o%20izmenama%20Statuta%20%2031.12.2020..pdf)

[content/uploads/Akta/Odluka%20o%20izmenama%20Statuta%20%2031.12.2020..pdf](http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/OdlukaIzmeneDopuneStatuta.pdf),

<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/OdlukaIzmeneDopuneStatuta.pdf>,

<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/OdlukaIzmeneDopuneStatuta1.pdf>),

Правилником о организацији и систематизацији послова на Академији струковних студија Шабац

(<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikOrganizacijaSistemizacija2021.pdf>) и Правилником о

изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова у Академији струковних студија Шабац

(http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikIzmenePravilnikaOrganizacijeSistemizacijePoslova_1.pdf) и

другим општим актима Академије струковних студија Шабац, у складу са законом. У складу са Статутом Органи Академије су:

- Органи управљања,
- Органи пословођења,
- Стручни органи,
- Студентски парламент,
- Савет послодаваца.

Према Статуту Орган управљања Академије је Савет (Члан 65). Састав, избор и разрешавање чланова савета, као и надлежности, детаљно су регулисани члановима 65-79 Статута Академије.

Одлуке Савета засноване су на важећим прописима и у складу су са Стратегијом за обезбеђење квалитета и планом рада. Пословником о раду Савета (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/PoslovnikSavetAkademije.pdf>) уређује се сазивање седница, начин рада,

доношење одлука и др. Савет Академије струковних студија Шабац чине представници Одсека по принципу равномерне заступљености, предстаници студената и представници оснивача.

Укупан број чланова Савета је 19 и то: 10 представника Одсека, 3 представника студената и 6 представника оснивача. Чланове Савета, представнике Одсека Академије, бира Веће Одсека,

тајним гласањем, тако што сви Одсеци бирају по три представника из реда наставника и сарадника (укупно 9 представника). Додатно један представник Одсека Академије бира се из

реда ненаставних радника на Одсеку и то по принципу ротације Одсека који делегира представника. Председник Академије одлучује који ће Одсек делегирати представника из реда

ненаставних радника за први сазив Савета, при чему се за сваки следећи сазив Одсеци смењују. Чланови Савета Академије из реда наставног особља Одсека могу бити наставници и сарадници

који су у радном односу на неодређено и одређено радно време са пуним радним временом. Чланови Савета Академије из реда ненаставног особља Одсека могу бити запослени са пуним

радним временом. Представнике оснивача Академије у Савет именује и разрешава оснивач. Представнике оснивача именује Влада, из реда истакнутих личности из области науке, културе,

просвете, уметности и привреде.

Чланове Савета, представнике студената бира Студентски парламент Академије, тајним гласањем, при чему са одсека или високошколске јединице може бити биран највише један

представник.

Мандат чланова Савета траје 4 (четири) године. Мандат чланова Савета из реда студената траје 2 (две) године.

Орган пословођења Академије је Председник. Председник Академије представља, заступа, организује и непосредно руководи радом Академије, у складу са Законом о високом образовању и Статутом Академије. Председник Академије се бира из реда професора струковних студија Академије, који је у радном односу на Академији, са пуним радним временом, на неодређено време. Председник Академије се бира на период од три године са могућношћу једног узастопног избора. О појединачним правима, обавезама и одговорностима председника Академије одлучује Савет. У члановима 81-92 Статута Академије прописан је начин избора Председника Академије, надлежности, одговорности.

Стручни органи Академије су:

1) Наставно-стручно веће Академије (Веће Академије)

Наставно-стручно веће је највиши стручни орган Академије. Веће Академије чине представници Одсека по принципу равномерне заступљености и представници органа пословођења. Укупан број чланова Већа Академије је 9 и то: 6 представника Одсека, 3 представника органа пословођења. Представнике Одсека у Већу Академије чине руководици Одсека и још по један представник Одсека из реда наставника са сваког Одсека у саставу Академије. Председник Академије и руководици Одсека су, по функцији, чланови Већа Академије. При расправљању или одлучивању о питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова, у раду Наставно-стручног већа Академије, по позиву, учествују представници студената и тада они улазе у састав укупног броја чланова стручног органа и то тако да њихов број представља 20% од укупног броја чланова Наставно-стручног већа Академије.

Мандат чланова Већа Академије је 3 године.

2) Етички одбор

Академија образује Етички одбор, као стручно и саветодавно тело. Етички одбор има 4 члана: 3 из редова наставника Академије, са сваког Одсека по једног, као и 1 члана из редова стручних служби. Етички одбор именује Наставно-стручно веће Академије, на предлог председника Академије. Мандат чланова Етичког одбора траје 3 школске године.

3) Наставно-стручна већа Одсека (Већа одсека)

Веће одсека се стара о организацији и извођењу наставе на одсеку, кадровским, финансијским, развојним, промотивним и другим питањима од значаја за одсек. О овим питањима одлучује самостално или даје предлоге за одлучивање Већу Академије и председнику Академије. При расправљању, односно одлучивању о питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, реформу студијских програма, утврђивање броја ЕСПБ-бодова, анализу ефикасности студирања, у Већу одсека учествују представници студената, при чему студенти чине 20% чланова Већа одсека.

4) Већа катедри

Катедра је наставно-стручна организациона јединица коју чине наставници и сарадници Академије из исте или сродних ужих научних, уметничких, односно стручних области. Минимални број чланова катедре је 5 (пет) наставника и сарадника, осим у специјалним случајевима о чему одлуку доноси Веће Академије. Катедра у свом саставу може имати наставне лабораторије. Распоред предмета по катедрама одређује Веће Академије, својом одлуком.

5) Колегијум Академије

Председнику Академије у раду помаже Колегијум Академије. Колегијум Академије у ужем саставу чине председник, помоћници председника и секретар. Проширени колегијум председника Академије чине, осим лица предходно наведених, и руководиоци Одсека. У раду Колегијума, по позиву председника, могу учествовати и друга лица. Колегијум Академије разматра питања везана за наставу, студенте, сарадњу са привредом, финансије и друга која су од интереса за пословање Академије. Колегијум припрема материјале за седнице Савета и Већа Академије. Председник Академије председава седницама Колегијума.

Студентски парламент је орган Академије преко кога студенти остварују своја права и штите своје интересе у Академији, у складу са Законом. Рад Студентског парламента је јаван. Избори за председника Студентског парламента и чланове Студентског парламента спроводе се у априлу, једном у две године непосредним и тајним изборима, поштујући равномерну заступљеност по одсецима Академије, студијским програмима и годинама студија. Право да бирају и буду бирани, за председника и чланове Студентског парламента имају студенти Академије, уписани на студије у школској години у којој се бира Студентски парламент. Студентски парламент има 21 члана и то по 7 чланова са сваког одсека. Представници студената са хендикепом и студената уписаних по афирмативној мери заступљени су у чланству студентског парламента. Савет Академије доноси општи акт којим се уређује структура и начин избора чланова Студентског парламента Академије.

10.2. Структура, организационе јединице и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола су утврђени општим актом високошколске установе, у складу са законом.

Општим актима, које доноси председник Академије у складу са Законом и Статутом, уређује се унутрашња организација Академије. Правилником о организацији и систематизацији послова (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikOrganizacijaSistematizacija2021.pdf>) уређује се организација рада Академије, организационе јединице и њихов делокруг, руковођење организационим јединицама, систематизују се радна места према врсти и сложености послова, врсти и степену стручне спреме и другим посебним условима за рад на тим пословима, утврђује се опис послова који се обављају на радним местима, број извршилаца, одговорност за извршавање послова као и друга питања од значаја за организацију и рад Академије.

Организација рада Академије прописана је у члановима 43-63 Статута. Основну организациону структуру Академије чине следеће организационе јединице:

- 1) Одсеци
- 2) Високошколске јединице ван седишта Академије
- 3) Катедре
- 4) Центри
- 5) Секретаријат.

Академија може оснивати и друге организационе јединице. Одлуку о оснивању организационе јединице доноси Савет Академије, уз претходно мишљење Наставно-стручног већа Академије.

Одсек је наставна високошколска организациона јединица Академије без својства правног лица, у којој се остварује образовна делатност Академије ради остваривања студијских програма (теоријска и практична настава, стручна пракса и практични рад студената, студије по дуалном моделу, кратки програми студија, студије уз рад, студије на даљину) и ван оквира студијских програма за које је Академија добила дозволу за рад (курсеви, семинари, радионице, стручна и

научна саветовања и друге облике усавршавања), кроз програме образовања одраслих, односно образовање становништва током читавог живота. Радам Одсека руководи руководица Одсека. Председник Академије именује руководиоца Одсека из редова наставника Академије. Руководилац Одсека именује се на период од три године.

У Академији постоје три одсека:

- Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије са седиштем у Шапцу у ул. Хајдук Вељкова 10,
- Одсек за пољопривредно-пословне студије и туризам са седиштем у Шапцу, ул. Војводе Путника бр. 56,
- Одсек студија за васпитаче и медицинске сестре-васпитаче, са седиштем у Шапцу, ул. Добропољска 5.

Одсек припрема предлоге из области за коју је организован, у вези са питањима о којима одлучује Веће Академије и обавља послове везане за организацију и извођење наставе у тој области, а нарочито:

- прати студијске програме које изводе на одсеку, предлаже њихове измене и допуне,
- прати покривеност предмета студијских програма наставницима и сарадницима одсека и дефинише планове развоја кадровских ресурса,
- разматра потребе које дефинишу катедре и даје сагласности за иницијативе за избор наставника и сарадника које дефинишу катедре,
- предлаже број студената за упис на студијске програме,
- предлаже, сугерише и активно учествује у свим питањима која се односе на обезбеђење и контролу квалитета студијских програма, наставе и услова рада,
- прати резултате финансијског пословања одсека, предлаже мере за његово унапређење и доноси одлуке о начину расподеле средстава из сопствених прихода одсека,
- предлаже и спроводи мере за унапређење положаја, угледа и значаја одсека и остваривање боље сарадње са привредом и друштвеном заједницом,
- одлучује о питањима која су му стављена у надлежност Статутом,
- даје иницијативе и предлоге и о другим питањима од значаја за рад одсека и Академије.

Стручни орган Одсека је Наставно-стручно веће Одсека (Веће одсека). Чланови Већа Одсека су сви наставници и сарадници Академије који изводе наставу на студијским програмима у оквиру Одсека и руководица Одсека. Председник Наставно-стручног већа Одсека је руководица Одсека.

Руководилац Одсека обавља следеће послове:

- организује и руководи радом Одсека,
- прати и координира остваривање студијских програма који се реализују у Одсеку,
- предлаже председнику Академије мере за унапређивање рада Одсека,
- стара се о примени Статута и општих аката Академије,
- стара се о извршењу одлука органа Академије,
- предлаже распоред наставе на Одсеку,
- организује и прати реализацију испитних рокова у Одсеку, сачињава распоред одржавања испита у одређеном испитном року за Одсек,
- доноси одлуке, решења и друга појединачна права акта из надлежности Одсека у складу са Статутом и општим актима Академије,

- одлучује по захтевима студената у првом степену, у складу са Статутом и општим актима Академије,
- обавља и друге послове утврђене Законом, Статутом, општим актима Академије и по налогу председника Академије.

Према Статуту Академије Шабац катедра је наставно-стручна организациона јединица коју чине наставници и сарадници Академије из исте или сродних ужих научних, уметничких, односно стручних области. Катедра координира реализацијом студијских програма који су јој делегирани. Катедра организује извођење предавања, вежби, колоквијума, испита и других облика рада са студентима и предлаже ангажовање наставника и сарадника за извођење предавања и вежби за наставне предмете у оквиру ужих научних, уметничких и стручних области катедре на студијским програмима за које им је делегирана надлежности. Рад катедри и организација у 2021/22. години још увек није заживела. На Академији се задржао принцип организације по студијским програмима, јер је Академија настала по принципу територијалног припајања три високошколске установе које имају студијске програме у различитим пољима и због њихове мултидисциплинарности до сада није постојала могућност рационализације. У прилог не формирању катедри иде и то што Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама не препознаје функције дефинисане у моделу организационих јединица добијених у тренутку формирања Академије. У наредном периоду циљ је постизање планиране организационе структуре.

Секретаријат је организациона јединица Академије у којој се обављају: правни, кадровски, финансијско–рачуноводствени, библиотечки, административни, студијско–аналитички, информатички и други стручни послови који су од заједничког интереса за обављање делатности Академије. Радом Секретаријата руководи секретар Академије. У Одсецима Академије се организују канцеларије стручних служби за обављање послова ваннаставних делатности и то материјално-финансијских, правних и кадровских, служби за студентске послове, послове библиотеке, послове везане за информациони систем, техничке, архивске, послове одржавања и набавке, помоћне послове и др. Сваки Одсек Академије има једну Канцеларију стручних служби, чијим радом и организацијом непосредно руководи шеф канцеларије стручних служби. Шефови служби одговорни су за квалитетно обављање послова из делокруга рада службе. Организација и систематизација послова и задатака радника секретаријата утврђени су Правилником о организацији и систематизацији послова на Академији.

Академија, спроводећи јединствену политику у циљу унапређења квалитета наставног процеса, интезивирања стручног и истраживачког рада, повезивања са привредом и широм друштвеном заједницом и пружања подршке студентима у академском и каријерном развоју, интегрише функцију свих јединица у свом саставу.

10.3. Високошколска установа систематски прати и оцењује организацију и управљање високошколском установом и предузима мере за њихово унапређење. Кроз Комисију за обезбеђење квалитета на Академији (Поткомисије на Одсецима), која има за задатак да прати и оцењује организацију и управљање Академијом у циљу њиховог перманентног унапређења, Академија прати и оцењује организацију и управљање високошколском установом и предузима корективне мере. Састав, начин избора и делокруг рада комисије дефинисани су Статутом Академије и Правилником о обезбеђењу квалитета, док су потребе о унапређењу квалитета препознате и дефинисане Стратегијом и политиком обезбеђења квалитета Академије струковних

студија Шабац.

У складу са Правилником о обезбеђењу квалитета Председник Академије одговоран је за функционисање система управљања квалитетом и спровођење утврђених стандарда квалитета рада у свим областима обезбеђења и унапређења квалитета. Пословођење мора бити у функцији остваривања Стратегије за унапређење квалитета и плана рада, у складу са којима се израђује нацрт плана рада, који обједињује годишње планове рада одсека и служби, које заједно са финансијским планом усваја Савет. Председник Академије, као и остала лица са извршном одговорношћу, своју опредељеност за успостављање, примену и унапређивање система управљања квалитетом испољавају кроз:

- јасно утврђену политику развоја Академије, усклађену са визијом и мисијом,
- дефинисање мерљивих циљева и утврђивање индикатора њиховог остваривања,
- јасну опредељеност ка потпуном задовољењу захтева корисника услуга,
- периодично преиспитивање система за обезбеђење квалитета ради и повећања његове ефикасности и ефикасности.

По стандардима и поступцима предвиђеним Правилником о обезбеђењу квалитета, квалитет управљања обезбеђује се:

- редовним оцењивањем квалитета рада органа пословођења,
- систематским праћењем и контролом рада запослених у службама Академије,
- предузимањем подстицајних и корективних мера према запосленима.

10.4. Високошколска установа систематски прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља и предузима мере за унапређење квалитета њиховог рада и посебно прати и оцењује њихов однос према студентима и мотивацију у раду са студентима. Савет најмање једанпут годишње подноси Извештај оснивачу о раду Савета. Савет одлучује о појединачним правима, обавезама и одговорностима председника Академије. Председник Академије је самосталан у обављању послова из свог делокруга, а за свој рад одговара Савету Академије. Председник Академије најмање једном годишње подноси Извештај о свом раду Наставно-стручном већу Академије и Савету. Председник Академије учествује у раду Савета по позиву, без права одлучивања. Академија обезбеђује редовно и систематско праћење, контролу и оцењивање рада органа пословођења и шефова служби. На крају академске године шефови служби подnose секретару годишњи извештај о раду конкретне службе у коме сумирају резултате рада, евидентирају тешкоће и слабости у раду службе и предлажу мере за њихово превазилажење. Секретар разматра извештаје шефова служби и на основу њих подноси годишњи извештај о свом раду и раду секретаријата. У извештају се даје оцена квалитета рада, сумирају остварени резултати, тешкоће и слабости у раду секретаријата и предлажу мере за њихово превазилажење. Комисија за обезбеђење квалитета прати и контролише структуру организационих јединица и њихов делокруг рада, при чему периодично – према указаној потреби, предлаже њихово ревидирање. Предлог се упућује председнику Академије, а заснива се на оцени коју Комисија изводи из анекете запослених.

Систематски се прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља кроз процесе обезбеђења и унапређења квалитета, и поступак самовредновања. Посебна пажња се усмерава на рад стручних служби и организационих јединица које раде са студентима (Студентска служба, Библиотека, Секретаријат), односно њихов однос према студентима и мотивација у раду са

студентима. Мотивација у раду са студентима није лака за квантификовање, тако да је неопходно и даље радити на унапређивању начина за евалуацију рада управљачког и ненаставног особља.

10.5. Услови и поступак заснивања радног односа ненаставног особља утврђени су Правилником о раду, у складу са Законом о раду и Колективним уговором, Правилником о организацији и систематизацији послова на Академији (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikOrganizacijaSistemizacija2021.pdf>), Правилником о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова на Академији (http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikIzmenaPravilnikaOrganizacijeSistemizacijePoslova_1.pdf) и Правилником дисциплинској и материјалној одговорности запослених (<http://www.akademijasabac.edu.rs/wp-content/uploads/Akta/pravilnici/PravilnikDisciplinskaOdgovornost.pdf>) и доступни су јавности.

Након закључивања уговора о раду, секретар Академије, односно шеф одговарајуће службе или радник службе кога секретар одреди уводи новог запосленог радника у посао. Напредовање запослених зависи од квалитета и резултата њиховог рада, а у складу са Правилником о раду. Академија води досијеа сваког запосленог у који се уписују подаци о квалфикацијама и компетенцијама запосленог, о напредовању, о евентуалним дисциплинским мерама и др. Академија обезбеђује заштиту од било каквог вида посредне или непосредне дискриминације запослених, односно кандидата за запошљавање приликом избора.

10.6. Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оцени наставника, ненаставног особља, студената и заинтересованих субјеката. Квалитет рада ненаставног особља обезбеђује се:

- систематским праћењем и контролом рада запослених у службама Академије/ Одсека,
- предузимањем подстицајних и корективних мера према запосленима,
- унапређењем знања, радних способности и вештина ненаставног особља.

Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије обезбеђује редовно и систематско праћење, контролу и оцењивање рада ненаставног особља. Контролу квалитета рада ненаставних радника врше секретар Одсека и шефови служби.

Поступком самовредновања, Комисија за обезбеђење квалитета у сарадњи са Поткомисијом за обезбеђење квалитета на Одсеку, прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља, спровођењем процедура анкетирања наставног и ненаставног особља, као и студената. Добијени резултати спроведене анкете о задовољству студената радом управљачког и ненаставног особља, као један од објективних и мерљивих индикатора квалитета, користе се за редовно праћење и контролу квалитета општег рада Академије ([Прилог 10.2.](#)).

10.7. Академија обезбеђује квалитетно ненаставно особље у складу са Стандардима за акредитацију високошколске установе. Ненаставно особље је квалификовано и компетентно за успешно пружање подршке квалитетној реализацији студијских програма, наставно-истраживачког рада и осталих делатности Одсека:

- има одговарајуће стручне квалификације,
- испољава добре комуникационе компетенције,
- прецизно и благовремено обавља послове,

- поседује способности за индивидуални и тимски рад,
- показује одговорност и посвећеност у обављању послова.

Стручне, административне, техничке и помоћне послове, укључујући реализацију лабораторијских вежби са студентима, ообављају лица која испуњавају услове предвиђене Правилником о организацији и систематизацији послова. У [Табели 10.1](#). приказан је структура ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије у оквиру одговарајућих организационих јединица.

10.8. Академија струковних студија Шабац и Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије подстиче, мотивише и обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно усавршавање у циљу повећања компетенција за праћење и примену нових прописа и информационих технологија и осавремењавање процеса рада, развоју професионалног и комуникационог односа према корисницима услуга. Академија и Одсек обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану у складу са законом и актима високошколске установе – Правилник о стручном усавршавању запослених (<https://www.akademijasabac.edu.rs/pravilnici/>). Финансијским планом Академије и Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије предвиђена су средства за ове намене, обезбеђена из буџета републике Србије, сопствених средстава или других извора финансирања.

SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Статутом Академије дефинисана је надлежност органа управљања, пословођења и стручних органа, +++ • Организациона структура је доступна јавности на интернет страници Академије, +++ • Организационе јединице Академије, њихова структура и делокруг рада утврђени су Правилником о организацији и систематизацији послова у складу са Законом и извршена је систематизација радних места, +++ • Академија транспарентно запошљава наставни кадар, а поступак је утврђен општим актима и правилницима и доступан је јавности, +++ • Број наставног и ненаставног особља у складу је са стандардима за акредитацију, • Савет подноси Извештај оснивачу о раду Савета, +++ • Председник Академије подноси извештај о 	<ul style="list-style-type: none"> • Мотивисаност управе, ненаставног особља и служби за рад студената није квантификована, ++ • Мотивација у раду са студентима није лака за квантификовање, ++ • Недовољан број адекватних семинара за усавршавање ненаставног особља, ++ • Недовољно познавање страних језика од стране једног дела ненаставног особља, ++ • Проблеми настали у претходном периоду спајањем високошколских установа који нису препознати од стране ресорног Министарства имали су за последицу да нису формиране Катедре. +++

<p>свом раду Наставно-стручном већу Академије и Савету, +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комисија за обезбеђење квалитета прати и контролише структуру организационих јединица и њихов делокруг рада, +++ • Кроз Правилник о стручном усавршавању запослених управљачком и ненаставном особљу се обезбеђује перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану, +++ • По Правилнику о обезбеђењу квалитета контролу рада ненаставног особља врши секретар Академије и шефови служби. +++ 	
<p>МОГУЋНОСТИ</p>	<p>ОПАСНОСТИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Побољшање и унапређење организационе структуре у складу са изменама закона, +++ • Развијати и унапређивати механизме евалуације управе, стручних служби и ненаставног особља, ++ • Квалитетнији рад ненаставног особља због напредовања најбољих радника, ++ • Стално побољшање и дорада постојећих софтвера за квалитетнији и ефикаснији рад стручних служби Академије. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама нису препознате функције настале спајањем у академије струковних студија, +++ • Лимитиране могућности запошљавања стручног ненаставног кадра, ++ • Недовољно развијена култура квалитета ненаставног особља Академије. ++

На основу претходно изнете анализе стања и докумената у Прилогу, може се констатовати да Академија струковних студија Шабац и Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије испуњава све захтеве и елементе Стандарда 10.

Статутом Академије и Правилником о организацији и систематизацији послова је прецизно дефинисан орган управљања и орган пословођења Академије, као и надлежности и одговорности органа управљања и пословођења Академије. Организационе јединице Академије, њихова структура и делокруг рада утврђени су Правилником о организацији и систематизацији послова у складу са Законом и извршена је систематизација радних места. Академија и Одсек редовно прати и оцењује организацију и управљање високошколском установом и предузима мере за њихово унапређење.

Академија и Одсек редовно прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља и предузима мере у циљу унапређења квалитета њиховог рада. Посебно се прати и оцењује њихов однос према студентима и мотивација у раду са студентима. Високошколска установа, у складу са законом, има дефинисане услове за заснивање радног односа према Правилнику о организацији и систематизацији послова, који су доступни јавности. У складу са стандардима за акредитацију обезбеђен је одговарајући број и квалитет ненаставног особља, коме Академија обезбеђује перманентно образовање и усавршавање на професионалном нивоу. Редовно се спроводи

праћење и оцењивање квалитета рада стручних служби и ненаставног особља, и предлажу мере унапређења.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10:

У циљу унапређења квалитета стандарда 10 предлажу се следеће мере и активности:

- У складу са финансијским могућностима увођење софтвера за управљање документима у пословним процесима Академије;
- У циљу максималног залагања запослених континуирано унапређивати радно окружење које ће бити подстицајно за рад;
- За ненаставно особље обезбедити континуирану едукацију из области законских прописа који се односе на њихов рад;
- У складу са финансијским могућностима перманентно побољшавати техничку опремљеност и услове рада у настави;
- Редовним извештавањем о резултатима евалуације органа управљања и свих стручних служби јачати свест о значају обезбеђења квалитета и тиме снажење организационе културе квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 10:

Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица.

Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе.

Прилог 10.2. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби.

стандарди

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

Опис стања

11.1. Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије поседује опрему и простор одговарајућег обима и структуре, располаже квалитетном инфраструктуром потребном за имплементацију циљева студијског програма Заштита животне средине у складу са стратешким плановима. Величина, доступност и квалитет простора и опреме одговарају стандардима који важе за студијски програм. Укупан простор Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије, са седиштем у Шапцу, ул. Хајдук Вељкова 10, где се изводи настава на студијском програму Заштита животне средине, износи 2876,88 m². Сходно закљученом Уговору о коришћењу школског простора бр. 175 од 15.4.2008. године и Анексима уз тај Уговор бр. 656 од 14.9.2016. године и бр. 01/300/2021 од 23.12.2021. године Одсек за извођење наставе користи и просторије Стручне хемијске и текстилне школе у Шапцу. У будућности ће се размотрити одлука о коришћењу простора Стручне хемијске и текстилне школе, с обзиром да Одсек има довољно сопственог простора за извођење наставе и лабораторијског простора обезбеђеног

реконструкцијом, у односу на акредитовани број студената.

Наставни процес на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије одвија се у две смене, што је у складу са бројем студената на свим нивоима и укупном простору за извођење наставе. У оквиру укупних просторних капацитета, налазе се: простор за реализацију наставе (амфитеатри, слушаонице/учионице, рачунарски кабинети за наставу, лабораторије), кабинети за наставнике, канцеларија за руководиоца Одсека. Такође, Одсек обезбеђује адекватан простор за административне послове, поседује простор за секретаријат, рачуноводство, студентску службу и просторију за рад Студентског парламента. Одсек поседује библиотечки простор и читаоницу, Студентски клуб, просторије за техничко-помоћно особље, санитарне просторије, ходнике и холове. Детаљни приказ простора Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије приказ је у [Табели 11.1](#). Организовањем рада одговарајућих служби, Одсек обезбеђује редовно одржавање простора и опреме.

Просторни капацитети су примерени делатности Одсека и усклађени су са укупним бројем студената на свим нивоима студија и одговарају прописаним стандардима. Наведени простор поседује адекватне грађевинске и употребне дозволе, и задовољава техничко-технолошке, урбанистичке и хигијенске услове.

Одсек је студентима Заштите животне средине, као осталих студијских програма који се реализују на Одсеку, обезбедио и омогућио обављање адекватне стручне праксе склапањем уговора са наставним базама ([Табела 11.3](#)).

Укупан број планираних студената на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије на свим студијским програмима и нивоима је 1088. Простор по студенту износи 2,64 m², чиме су испуњени захтеви стандарда за неопходних 2 m² по студенту, који је прописан од стране Националног савета за високо образовање. Одсек континуирано прати и усклађује своје просторне капацитете и опрему са потребама наставног процеса и бројем студената на студијском програму.

Просторија за рад студентског парламента опремљена је рачунаром са интернет конекцијом. У слободно време, односно у паузама између вежби студентима је доступан сто за стони тенис. На располагању им је и студентски клуб.

11.2. Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије поседује адекватну и савремену техничку, дидактичку и другу специфичну опрему која обезбеђује квалитетно извођење наставе на свим врстама и степенима студија, у складу са важећим стандардима који задовољавају техничко-технолошке услове ([Табела 11.2](#)). Употреба опреме је усаглашена са здравственим и сигурносним стандардима, и о томе су обавештени сви студенти. Лабораторије за експерименталне вежбе студената су опремљене хемикалијама и прибором неопходним за извођење одговарајућих курсева на студијском програму Заштита животне средине. Такође, у лабораторијама се налази и ситна опрема која се свакодневно користи. Друге просторије намењене извођењу наставе опремљене су у складу са потребама планираног наставног процеса, како би се обезбедило неометано одвијање наставног процеса. У просторијама намењеним теоријским предавањима (слушаонице, амфитеатри) то подразумева постојање пројектора, звучника, рачунара, табле и сл. Кабинети наставника и пратеће просторије, такође, су опремљени адекватним рачунарима и неопходном пратећом опремом.

Уговорима о пословно-техничкој сарадњи са привредним, пословним системима, установама и организацијама о обављању вежби и стручне праксе за студенте студијског програма Заштита животне средине проширене су могућности коришћења опреме за извођење практичне наставе и

стицање практичних знања.

Информатичка опрема са приступом академској мрежи, омогућава приступање многобројним базама у свету, и утиче на развијање истраживачког и стручног рада. Одсек је обезбедио бежичну Wi-Fi Интернет везу у објектима којима располаже. Целокупна опрема за извођење наставе у складу је са сигурносним и стандардима за безбедност и здравље на раду. Извршена је изолација каблова, прикључака за рачунаре, заштићене су електричне разводне кутије и обезбеђена противпожарна заштита. Поред компјутерских кабинета, свака друга радна просторија опремљена је рачунарском опремом и повезана у локалну мрежу са сталним приступом интернету.

Анкетирањем студената Одсека за медицинске и пословно технолошке студије свих студијских програма прати се њихово мишљење о опремљености Одсека и просечне оцене које су дали за период од 2019/20-2021/22 су од врло добро до одличне (Резултати анкетирања су приказани у прилогу Прилог 3.3.5б. Извештаја о самовредновању и оцени квалитета Академије).

11.3. Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије предвидео је континуирано праћење и усклађивање просторних капацитета и опреме, по количини и квалитету, са потребама наставног процеса, научно-истраживачког рада и бројем студената на студијском програму Заштита животне средине. У финансијском плану и плану јавних набавки Одсека, предвиђена су средства за набавку и осавремењавање опреме у складу са потребама студијског програма Заштита животне средине.

11.4. Свим запосленим и студентима, Одсек обезбеђује неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику и информационим технологијама, како би се те информације користиле у образовне, научно-истраживачке и стручне сврхе. Захваљујући постојању довољног броја рачунара за потребе наставног особља и студената, омогућен је сталан приступ актуелним информацијама, које су од значаја за усавршавање постојећих и стицање нових знања. Студентима и наставном особљу, студијског програма Заштита животне средине, омогућен је приступ страним и домаћим, научним и стручним публикацијама, како на Одсеку, тако и ван установе путем сервиса Народне библиотеке Републике Србије тј. академске мреже КоБСОН.

11.5. Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије студентима Заштите животне средине омогућио је рад на рачунарима, као и коришћење услуга рачунарског центар у склопу рачунарских учионица (штампање, скенирање). У читаоници и библиотеци омогућен је приступ рачунарима и другим услугама (фотокопирање, скенирање). Такође, наставнички кабинети и канцеларије за рад стручних служби, поседују савремену информатичку опрему, која укључује штампаче и скенере. Цео простор Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије је покривен Wi-Fi интернет мрежом, коју могу да користе и студенти и запослени.

SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ

- Академија поседује опрему и простор одговарајућег обима и структуре, +++

СЛАБОСТИ

- Простор није у потпуности прилагођен да одговара особама са инвалидитетом

<ul style="list-style-type: none"> • Просторни капацитет Одсека за медицинске и пословно-технолошке студије у складу је са бројем студената, +++ • Одсек располаже одговарајућом и савременом техничком опремом и библиотечким фондом, +++ • Лабораторијска опрема за извођење наставе на студијском програму Заштита животне средине је на задовољавајућем нивоу, +++ • Дидактичка и остала опрема која се користи за потребе извођења наставе на студијском програму Заштита животне средине је адекватна, +++ • Рачунарска опрема је адекватна броју студената, +++ • Одсек располаже квалитетном инфраструктуром која је неопходна за имплементацију и постизање постављених циљева, +++ • Настава се организује у две смене, сходно броју студената и укупном расположивом простору за извођење наставе, +++ • Студенти имају могућност електронске пријаве испита, +++ • Студенти, наставно и ненаставно особље имају приступ различитим врстама информација у електронском облику преко академских мрежа, +++ • Обученост ненаставног особља у коришћењу и одржавању простора и опреме, +++ • Рачунарске учионице имају адекватан простор и опрему, +++ • Уговори са наставним базама за студенте студијског програма Заштита животне средине, омогућавају приступ опреми која превазилази могућности школских лабораторија и опреме. +++ 	<p>и особама са посебним потребама, ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дотрајалост дела постојеће истраживачке и друге опреме на Одсеку +
<p>МОГУЋНОСТИ</p>	<p>ОПАСНОСТИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Стратешко одређење Академије за континуирано унапређење квалитета простора и опреме, +++ • Унапређење студентског сервиса за пријаву 	<ul style="list-style-type: none"> • Могућност застаревања техничке и информатичке опреме, ++ • Опасност од неодговарајућег одржавања простора и опреме, +

<p>испита, ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Побољшање техничке опремљености како би се лакше примењивала on line настава, ++ • Унапређење простора прилагођеног потребама лица са инвалидитетом и посебним потребама, + • Континуирана набавка лиценци за најчешће коришћене софтвере, ++ • Унапређење енергетске ефикасности објеката Одсека. + 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак финансијских средстава за потенцијално иновирање техничке опреме и простора. +
<p>На основу претходно изнетих чињеница и докумената у прилогу закључује се да је на Академији стуконних студија Шабац испуњен Стандард 11.</p>	
<p>Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11:</p>	
<p>У циљу унапређења квалитета стандарда 11 предлажу се следеће мере и активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наставити редовно одржавање простора; • Наставити редовно одржавање информатичке и остале техничке опреме, као и њихово иновирање у циљу пружања што бољих услова за студирање; • Пажљиво одређивати приоритете у набавци опреме како би се максимално побољшао ниво свих просторних наставних јединица, кабинета наставника, сарадника и простора стручних служби Одсека; • Планирати и обезбедити средства за унапређење енергетске ефикасности објекта Одсека; • Предузети активности које имају за циљ прилагођавање простора лицима са посебним потребама; • Потребно је континуирано спроводити информатичку едукације запослених у циљу коришћења нових софтвера и платформи за наставу и учење. 	
<p>Показатељи и прилози за стандард 11: Табела 11.1. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе). Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду. Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе.</p>	

[стандарди](#)

<p>Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.</p>
--

Опис стања

13.1. Академија обезбеђује значајну улогу студената у процесу обезбеђења и унапређења квалитета студијског програма Заштита животне средине, укључивањем студената у процес одлучивања на Академији, односно у процес евалуације наставног процеса и свих субјеката који учествују у његовој реализацији. Улога студената у тим процесима остварује се:

- радом Студентског парламента: учествује у поступку самовредновања студијског програма, у складу са општим актом који доноси Наставно-стручно веће Академије, разматра питања у вези са обезбеђењем и оценом квалитета наставе, врши анализу ефикасности студирања, подстиче научно-истраживачки и стручни рад студената,
- учешћем студентских представника у органима Академије: Савету и Наставно-стручном већу Академије,
- учешћем студентских представника у раду органа за обезбеђење квалитета: Комисије за обезбеђење квалитета и Поткомисије на Одсеку ([Прилог 13.1.](#)).

У записницима са састанака Поткомисије на Одсеку евидентирано је делегирање, именовање и учешће представника студената у раду Комисије.

13.2. Академија обезбеђује студентима да на одговарајући начин (непосредним учешћем у раду органа Академије, анкетирањем) дају мишљење о стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује и унапређује квалитет студијског програма Заштита животне средине.

13.3. Значајна улога студената у обезбеђењу квалитета студијског програма остварује се кроз анкетирање студената:

- оцену квалитативних показатеља студијског програма, односно наставника и сарадника који учествују у реализацији студијског програма Заштита животне средине,
- утврђивање квалитета наставног процеса, као и обима наставног и испитног материјала,
- контролу садржаја и метода предавања и вежби,
- вредновање квалитета оцењивања на наставном предмету, за сваког наставника и сарадника појединачно,
- вредновање односа наставника и сарадника према студентима,
- вредновање квалитета уџбеника на студијском програму заштита животне средине,
- вредновање организације рада Библиотеке, као и професионалности особља Библиотеке,
- вредновање организације рада запослених на рачунарско-информационим пословима, квалитета рада локалне мреже и расположивост и доступност њених сервиса, као и професионалност особа које су у њему ангажоване,
- вредновање квалитета простора и опреме, односно квалитета рада одговарајућих служби одржавања простора и опреме итд.

Академија обезбеђује јавност свих резултата анкетирања студената и те резултате укључује и у укупну оцену самовредновања студијског програма.

Анкетирање студената врши се у складу са Правилником о обезбеђењу квалитета и према Акционом плану. Улажу се значајни напори да се подигне свест студената о значају анкетирања како би се избегло пасивно попуњавање анкетних образаца и добила реална слика о ставовима студената. За елементе стандарда самовредновања студијског програма, који су приликом

анкетирања, добили просечну оцену мању од 2,5 (на скали од 1 до 5) разматрају се могући узроци недовољно квалитетног рада и усваја се предлог корективних мера на Наставно-стручном већу Академије. За непоштовање корективних мера Правилником о обезбеђењу квалитета (Члан 85) предвиђено је предузимање дисциплинских мера у складу са законом, општим актима и уговором о раду.

13.4. Студенти су активно укључени да процењују и дају предлоге за осавремењавање студијског програма Заштите животне средине и стручне праксе. Академија подстиче студенте на активно укључивање у процесе креирања, реализације, евалуације и унапређења студијских планова и програма, односно наставног процеса у целини, развој и унапређење метода оцењивања. У оквиру делокруга рада појединих комисија студенти активно учествују у реализацији конкретних задатака, указују на проблеме и укључени су у предлагање конкретних мера у решавању проблема.

Преко својих представника у Наставном већу и Савету Академије студенти учествују у раду и доношењу одлука у вези развоја и унапређења квалитета студијског програма заштита животне средине, курикулума, и у унапређењу и имплементацији стратегије, стандарда и процедура обезбеђења квалитета.

Студенти учествују у раду и других комисија, као што је Комисија за дисциплинску одговорност студената.

Осим директног учествовања у раду комисија, преко својих представника, студенти и путем студентских анкета дају мишљење о квалитету свих области које су предмет процеса самовредновања студијског програма. Резултати свих анкетирања међу студентима су представљени у претходним поглављима овог извештаја и у прилозима Извештаја. Општи закључак је да су студенти задовољни различитим аспектима рада, да није било негативних коментара, као и да су најчешће изразили жељу за даљим напретком у области квалитета, али без специфичних сугестија по том питању. Мишљење студената изражено у анкетама користи се за анализу квалитета студијског програма и предлагање мера за унапређење квалитета.

Поред улоге у органима Академије Студентски парламент је активан на организовању и координацији студентске истарживачке делатности, чланови су КАССС-а, учествују у пројектима од значаја за интересе студената и научну заједницу, остварују разне облике сарадње са студентским и другим високообразовним институцијама у земљи, афирмацији знања и науке, организовање културних и забавних манифестација и подстицање студената на ангажовање по питањима од општег значаја (хуманитарних акција, еколошке акције).

SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • У раду Комисије/Поткомисије као и у органима и стручним телима Академије активно учествују представници студената које предлаже Студентски парламент, +++ • Редовним анкетирањем студената о питањима из свих области у процесу самовредновања добија се повратна 	<ul style="list-style-type: none"> • Представници студената у Комисији/Поткомисији нису увек најактивнији и најмотивисанији чланови Студентског парламента, ++ • Део студената још увек не разуме довољно значај саме евалуације и своју улогу у њему, +

<p>информација о квалитету наставе, сарадника и наставника, опремљености, и на крају свеукупна оцена Академије, +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Нормативним оквиром у области квалитета студентима је дата могућност да кроз евалуацију студијског програма Заштита животне средине и наставе утичу на мере унапређења квалитета рада, +++ • Анкетирање студената се одвија редовно и рутински, +++ • Студенти студијског програма Заштита животне средине укључени су у предлагање конкретних мера у решавању проблема кроз ангажовање у Студентском парламенту, ++ • Оцена рада наставника од стране студената узима се у обзир приликом избора у виша наставничка звања. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Део студената није заинтересован за попуњавање анкета значајних за самовредновање, + • Већина студената не даје довољно квалитативних коментара својих оцена, ++ • Анкетирање студенти доживљавају обавезом, а не потребом. ++
<p>МОГУЋНОСТИ</p>	<p>ОПАСНОСТИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Едукација студената о значају саме евалуације и анкетитању, +++ • Континуирано унапређење и одржавање контаката са свршеним студентима који су нашли запослење, а који би указали на најзначајније недостатке и квалитете студијског програма Заштита животне средине, ++ • Повећање видљивости резултата самовредновања, ++ • Академија ће настојати да повећа свест студената о значају њихове ангажованости у процесу обезбеђења квалитета и оспособљавању за самосталну евалуацију наставног процеса и студијских програма. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Упућивање у све стандарде и норме самовредновања од студената захтева велико ангажовање поред обавеза на студијама, ++ • Недовољна свест студената да покажу иницијативе за унапређење квалитета. +
<p>На основу претходно изнетих чињеница и анализе елемената Стандарда 13 закључује се да је за студијски програм Заштита животне средине испуњен Стандард 13. Академија је усвајањем и поштовањем Стратегије о обезбеђењу квалитета и Правилника о обезбеђењу квалитета обезбедила активно учешће студената у процесу праћења, контроле и унапређивања квалитета студијског програма.</p>	
<p>Предлог мера и активности за унапређење Стандарда 13.</p>	

У циљу унапређења квалитета Стандарда 13 предлажу се следеће мере и активности:

- Потребно је радити на могућности за повећање броја студената обухваћених анкетирањем, како би резултати анкете били објективнији;
- Рад на комуникацији важности објективних одговора студената на анкетама;
- Разговори са студентима прве године на тему праћења квалитета и самовредновања, како би прихватили тај процес на адекватан начин и успели да се активно укључе;
- Повратна информација студентима (у краћој форми) у којој би се видео утицај њиховог оцењивања на евентуална унапређења квалитета рада Академије;
- Континуирано укључивање представника студената у унапређење инструмената праћења квалитета рада.

Показатељи и прилози за стандард 13:

[Прилог 13.1.](#) Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета.

стандарди

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

Опис стања

14.1. Академија усвајањем Стратегије обезбеђења квалитета и Правилника о обезбеђењу квалитета, као и избором чланова Комисије и Поткомисија за обезбеђење квалитета, обезбедила је институционалне оквире за систематско праћење, периодичну проверу и унапређивање квалитета у свим областима обезбеђења квалитета студијског програма Заштита животне средине. Академија је обезбедила услове и ресурсе за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања студијског програма. Утврђени су стандарди, процедуре и индикатори за праћење и вредновање квалитета, систем корективних мера за обезбеђење задовољавајућег нивоа квалитета и носиоци, односно субјекти за спровођење поступка праћења и оцене квалитета и спровођење корективних мера. Усвојеним документима из области обезбеђења и провере квалитета предвиђено је редовно, периодично вредновање квалитета, уз могућност да се изврши и ванредна провера квалитета, ако за тим постоји потреба. Комисија има своје предвиђене задатке, чије резултате презентују одговарајућем телу на годишњем или вишегодишњем нивоу. Академија најмање једном у три године спроводи поступак самовредновања и провере нивоа квалитета студијског програма.

Анализа рада субјеката обезбеђења квалитета показала је да постоји континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета студијског програма Заштита животне средине. Анализе се углавном заснивају на подацима добијеним анкетирањем студената о квалитету рада Академије и о квалитету студијског програма и наставе. Саставни делови ових извештаја су сва релевантна документа која указују на то да Академија континуирано прати квалитет одвијања

свих активности. Сви општи акти Академије којима је регулисан систем обезбеђења квалитета, као и извештаји о самовредновању студијског програма Заштита животне средине, доступни су јавности на интернет страници Академије (www.akademijasabac.edu.rs).

14.2. Академија/ Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије обезбеђује услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета студијског програма Заштита животне средине у свим областима које су предмет самовредновања.

14.3. Академија интензивно сарађује са око 140 послодаваца по основу уговора о пословној сарадњи, са којима организује стручну праксу у различитом периоду (у току јуна, јула, августа и септембра, или школске године) и ограниченом трајању у зависности броја сати предвиђених курикулумом студијског програма. На студијском програму Заштита животне средине курикулумом је у току шестог семестра предвиђена стручна пракса, која се обавља у предузећима/ установама/ наставним базама са којима Академија/Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије има уговор о пословној сарадњи. Студентима се пружа могућност да обаве стручну праксу у успешним предузећима и на тај начин научене садржаје имплементирају у праксу. Академија обезбеђује услове за систематско прикупљање повратних информација о компетенцијама свршених студената студијског програма Заштита животне средине. Такође, обезбеђује повратне информације од послодаваца са којима интензивно сарађује, као и од представника Националне службе за запошљавање, свршених студената и одговарајућих организација о компетенцијама својих дипломираних студената. Анкетирање послодаваца врши се по Акционом плану и на начин утврђен Правилником о обезбеђењу квалитета.

14.4. Академија/ Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије обезбеђује податке потребне за упоређивање са одговарајућим страним високошколским установама у погледу квалитета, који се користе за упоређивање квалитета студијског програма Заштита животне средине. Студијски програм Заштита животне средине конципиран је у складу са Законом о високом образовању и Болоњском декларацијом. Студијски програм Заштита животне средине упоредив је са најмање три студијска програма страних високошколских установа, (дефинисано у стандарду б документације за акредитацију студијских програма). Примењен је ECTS систем (European Credit Transfer and Accumulation System), као и остали принципи везани за апликацију одговарајућих стандарда захтеваних болоњским процесом. У складу са тиме, испити су једносеместрални, са одговарајућом пропорцијом изборних дисциплина, као и сати стручне праксе.

14.5. Сви наставници, сарадници и ненаставно особље упознати су са системом обезбеђења квалитета студијског програма Заштита животне средине. Самовредновање се спроводи на начин и по поступку прописаном општим актом Академије, у складу са националним стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета студијских програма и то најмање једном у три године, уз могућност ванредне провере квалитета, ако за тим постоји потреба.

Академија спроводи поступак самовредновања и провере нивоа квалитета студијског програма, током којег проверава спровођење утврђене стратегије и поступке за обезбеђење квалитета.

Преиспитивање достигнутог нивоа квалитета стандарда врши Комисија и Поткомисија за квалитет коју формира Академија, на начин предвиђен Правилником о обезбеђењу квалитета. Комисија за квалитет саставља једном у четири године јединствени извештај о испуњености свих прописаних стандарда квалитета студијског програма Заштита животне средине за претходни трогодишњи период. Извештај о самовредновању и оцењивању квалитета студијског програма Заштита животне средине разматра и усваја Наставно-стручно веће Академије.

14.6. Извештај о самовредновању и оцењивању квалитета студијског програма Заштита животне средине јавно је доступан и објављен на сајту Академије (www.akademijasabac.edu.rs) и одштампан. Сви наставници, асистенти, сарадници у настави и ненаставно особље упознати су са успостављеним системом обезбеђења квалитета датог студијског програма. Извештаји о резултатима анкетања, о успеху студената током студирања и на испитима предмет су разматрања Комисије за квалитет, Наставно-стручног већа и осталих субјеката у систему обезбеђења квалитета студијског програма.

Са резултатима самовредновања студијског програма Академија упознаје наставнике и сараднике преко Наставно-стручног већа (комисија доноси извештај који подноси Већу на усвајање), студенте преко студентских организација, Комисију за акредитацију преко усвојеног извештаја од стране Наставно-стручног већа Академије и јавност (преко званичне интернет странице Академије).

SWOT анализа:

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Континуитет у процесу праћења и редовно, периодично самовредновање Академије и студијског програма, +++ • Постоје организациони услови и инфраструктура за редовно, системско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета студијског програма Заштита животне средине у свим областима које су предмет самовредновања, +++ • Све комисије неопходне за праћење и обезбеђење квалитета предвиђене Статутом су оформљене, +++ • Редовне повратне информације о квалитету компетенција свршених студената студијског програма Заштита животне средине које се добијају кроз редовно годишње анкетања послодаваца и студената, +++ • Стратегија управљања квалитетом Академије је усаглашена са стратегијама за обезбеђивање квалитета других престижних 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољно разумевање система праћења квалитета од нових студената – „бруцоша“ који се први пут срећу са оваквим захтевом, ++ • Информације о квалитету студијских програма од стране послодаваца не достављају се у континуитету, ++ • Недостатак извесних формалних процедура за укључивање новозапослених у процес обезбеђивања и унапређења квалитета – „информатора за почетну оријентацију“, ++ • Захтевност самог процеса прикупљања повратних информација од свршених студената – потребно је значајно време и посвећеност за комуникацију, + • Потребно је редовније ажурирање резултата праћења квалитета и самовредновања на интернет страници Академије. ++

<p>високошколских институција у земљи или иностранству, ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добијањем Ерасмус повеље отворене су нове могућности размене искустава и добрих пракси са иностраним високошколским установама, а у циљу даљег унапређења систематског праћења квалитета, ++ • Сва усвојена документа у вези са контролом квалитета су доступна јавности на веб страници Академије, +++ • Резултати праћења квалитета и самовредновања су доступни на интернет страници Академије. ++ 	
<p>МОГУЋНОСТИ</p>	<p>ОПАСНОСТИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Савремени систем за електронско прикупљање података (анкетирање) и генерисања базе података у вези са периодичним провером квалитета, +++ • Развијен модел сарадње са послодавцима, +++ • Користити веће кадровске и информатичке могућности у процесу контроле и испуњености стандарда квалитета, +++ • Покренути Алумни удружења на Академији/ Одсеку у целости, ++ • Обезбеђење повратних информација од послодаваца у континуитету, +++ • Подстицаји које даје обавеза самовредновања и достављање извештаја НАТ-у, +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољно развијена свест дела запослених и студената о значају система обезбеђења квалитета може да отежа одржавање оптималног нивоа посвећености систематском праћењу и провери квалитета, ++ • Слаба заинтересованост свршених студената да учествују у евалуацији квалитета студијског програма Заштита животне средине, ++ • Релативно скроман обим узорка послодаваца и запослених свршених студената због отежаних и ограничених могућности комуникације, +++ • Недовољно развијена административно-техничка подршка оформљеном телу за квалитет, + • Релативно низак ниво свести опште јавности о значају јавног презентовања резултата праћења квалитета и самовредновања, ++
<p>На основу анализе елемената стандарда утврђено је да је студијски програм Заштита животне средине испунио Стандард 14, јер је успостављен формални систем обезбеђења квалитета студијског програма кроз усвајање одговарајућих општих аката, дефинисањем субјеката система обезбеђења квалитета и њихових улога, задатака и надлежности, као и утврђивањем стандарда и поступака обезбеђења квалитета и конституисањем органа, чиме је створена претпоставка за</p>	

систематско праћење и периодичну проверу квалитета студијског програма.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14:

У циљу унапређења параметара квалитета стандарда 8 предлажу се следеће мере и активности:

- Активнији рад на аплицирању за међународне пројекте, нарочито оне који се баве процесима побољшања наставе, ради праћења и усклађивања са квалитетом страних високошколских установа;
- Укључивање Националне службе за запошљавање у активности процене компетенција свршених студената;
- Стварати услове за добијање квалитетних повратних информација кроз укључивање више запослених у комуникацију са послодавцима, како би се унапредио процес прикупљања повратних информација о компетенцијама свршених студената;
- Проналажење адекватних начина за стимулисање студената за активније учешће у студентским анкетама и запослених за учешће у процесу обезбеђења квалитета;
- Обука запослених за учешће у процесу обезбеђења квалитета;
- Обезбедити бољу софтверску подршку контроли квалитета и испуњености стандарда;
- Успостављање недостајућих формалних процедура за укључивање новозапослених у процес обезбеђивања и унапређења квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 14:

[Прилог 14.1.](#) Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређења квалитета рада високошколске установе.

[стандарди](#)

ОПШТА ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

На основу спроведеног процеса самовредновања, добијених резултата, приложених табела и докумената Комисија за обезбеђење квалитета закључује да студијски програм Заштита животне средине који се реализује на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије, Академија струковних студија Шабац испуњава Стандарде самовредновања прописане од стране Националног акредитационог тела.

ПРЕДЛОГ БУДУЋИХ МЕРА

Комисија за обезбеђење квалитета даје предлог мера, које треба спроводити, у циљу даљег унапређивања и подизања квалитета студијског програма Заштита животне средине који се реализује на Одсеку за медицинске и пословно-технолошке студије, Академија струковних студија Шабац:

СТАНДАРД 4

- Развијати свест наставног особља о значају процеса самоевалуације и иновације наставних садржаја, потреби увођења нових метода наставе, веће интеракције између наставника и студената у наставном процесу и озбиљног и одговорног приступа анкетном процесу;
- Даљи рад на јачању ресурса Академије како би се брже и квалитетније обрадиле студентске анкете, у циљу благовременог информисања свих учесника у наставном процесу, потенцијалних измена метода извођења наставе, обима предиспитних обавеза и оптерећења студената;
- У сарадњи са Студентским парламентом радити на подизању свести студената о потреби присуства и активног учешћа у настави;
- Мотивисати студенте на активније учешће у настави кроз веће вредновање (исказано у поенима) ове предиспитне обавезе;
- Увођење електронског система за евиденцију присуства наставном процесу, као и формирање групе на некој од друштвених мрежа и формирање јединствене базе података на нивоу Академије о свим дипломираним студентима;
- Радити на сталном унапређењу и иновирању студијског програма Заштита животне средине на којима ће се школовати кадрови који ће бити спремни да одговоре потребама тржишта;
- Радити на јачању међубиблиотечке сарадње са сродним високошколским установама у циљу размене искустава и побољшања квалитета студијског програма Заштита животне средине;
- Усвајање јединственог документа на нивоу Академије о завршном раду;
- Интензивирати мобилност наставника, сарадника и студената у циљу размене искустава и побољшања квалитета студијског програма;
- Унапредити сарадњу са привредним организацијама у циљу реализације стручне праксе и усклађивања студијског програма Заштита животне средине са потребама тржишта рада;
- Посвећивање још веће пажње (која је и сада врло висока) подршци студентима прве године у прихватању захтева и норми студирања;
- Даља посвећеност оспособљавању студената за тимски рад у пракси и развијању позитивног односа према целоживотном учењу;
- Унапређење квалитета студијских програма у сегментима који су најниже оцењени анкетирањем послодаваца и свршених студената, у овој области квалитета;

- Наставити са осавремењивањем програмских садржаја и њихова упоредивост са курикулумима сродних студијских програма који се реализују у образовним установама у Европи.

СТАНДАРД5

- Извршити подмлађивање наставничког кадра пријемом нових сарадника;
- Квалитет наставног процеса је могуће побољшати даљим увођењем савремених метода наставе;
- Подстицање студената на интерактивност, да се активније укључе у реализацију предавања и вежби (да не буду пасивни слушаоци);
- Перманентно подизати и одржавати свести запослених и студената о значају Стратегије обезбеђења квалитета, иновирати је и вршити усклађивање са документима који из ње проистичу;
- У наредном периоду тежити успостављању што више директнијих веза са европским установама, ради размене добре праксе и унапређења наставног процеса;
- Омогућити наставничком кадру да се и даље непрекидно усавршава кроз приступ одговарајућој стручној литератури (часописе и књиге), учешће у раду научних скупова и пројеката;
- Укључивати гостујуће професоре, по одређеним тематским јединицама наставних предмета;
- Примерима добре праксе мотивисати одлазак наставника и сарадника студијског програма Заштита животне средине на размену у иностране установе;
- Кроз научно-истраживачку сарадњу повећавати директни контакт са наставницима других високошколских установа како би наставно особље добило могућност упознавања са добрим праксама на студијском програму Заштита животне средине;
- Увођење е-платформе као могућности за олакшано праћење и евидентирање реализоване наставе и даљи рад на дигитализацији студентских база;
- Радити на успостављању чвршће сарадње са привредом, јавним институцијама и Националном службом за запошљавање у циљу наставка школовања кадрова у складу са потребама тржишта рада;
- Праћење конкурса ресорног министарства за финансирање набавке опреме која ће служити осавремењавању наставног простора намењеног реализацији студијског програма.

СТАНДАРД7

- Организовање радионица, курсева и других видова обуке за наставнике и сараднике у циљу унапређења способности за: организовање и управљање наставом, разумевање и уважавање индивидуалних разлика међу студентима и различитим стиловима учења, примену интерактивних и иновативних метода наставе, развијање инструмената за редовно праћење и

квалитетно оцењивање рада студената, коришћење савремених информатичких технологија и дидактичких средстава наставе;

- Већа сардања са институцијама које образују кадар академских студија у циљу селекције квалитетног подмладка за наставни кадар;
- Пратити примену Правилника о условима, начину и поступку избора у звање наставника и сарадника и евидентирати евентуалне потребе за његовим изменама и допунама;
- Унапредити анкете о вредновању педагошког рада наставника и сарадника;
- Већа укљученост наставника и сарадника у програме размене са другим високошколским установама;
- Већа ангажованост наставника и сарадника на пројектима који се реализују са привредом.

СТАНДАРД 8

- Континуирано радити на подизању нивоа уписа у смислу добијања што бољих кандидата, промоцијом студијских програма, њихових исхода учења, могућности стицања знања, компетенција и вештина;
- Пратити све новости у областима које се изучавају на студијском програму Заштита животне средине и благовремено их уводи/ усвајати;
- Наставити праћење пролазности студената на испитима и предузимати мере за евентуалне пропусте;
- Кроз активности студената на стручној пракси наставити сарадњу са привредом и привредним субјектима и настојати да се њихов број повећа;
- Спроводити све активности које имају за циљ побољшање квалитета целокупног наставног процеса, подстицање студената на различите облике мишљења и већу ангажованост у раду, али и наставног кадра за праћење и примену нових иновација;
- Организација различитих активности (радионица, семинара, пројеката и сл.) са циљем веће мотивисаности и укључености значајнијег броја студената у ваннаставне активности од интереса за развој професионалне каријере;
- Осавремењивање огласних табли које могу користити студенти у холу Одсека/Академије (набавка електронских табли);
- Подршка студентима за учешће на конференцијама, такмичењима, пројектима и сл.;
- Отпочињање Алумни клуба због повећања и неговања контакта са бившим студентима.

СТАНДАРД 9

- Наставити са радом на побољшању снадбевености литературе, а у складу са потребама студијског програма Заштита животне средине;
- Сагледати могућности аплицирања на пројектима за подизање квалитета информатичких ресурса;

- Сагледати финансијске могућности за набавку програмског пакета за библиотечко пословање;
- Мотивација и подстицање наставног особља на издавачку делатност;
- У складу са финансијским могућностима наставити улагање у информатичке ресурсе Академије.

СТАНДАРД 10

- У складу са финансијским могућностима увођење софтвера за управљање документима у пословним процесима Академије;
- У циљу максималног залагања запослених континуирано унапређивати радно окружење које ће бити подстицајно за рад;
- За ненаставно особље обезбедити континуирану едукацију из области законских прописа који се односе на њихов рад;
- У складу са финансијским могућностима перманентно побољшавати техничку опремљеност и услове рада у ненастави;
- Редовним извештавањем о резултатима евалуације органа управљања и свих стручних служби јачати свест о значају обезбеђења квалитета и тиме снажење организационе културе квалитета.

СТАНДАРД 11

- Наставити редовно одржавање простора;
- Наставити редовно одржавање информатичке и остале техничке опреме, као и њихово иновирање у циљу пружања што бољих услова за студирање;
- Пажљиво одређивати приоритете у набавци опреме како би се максимално побољшао ниво свих просторних наставних јединица, кабинета наставника, сарадника и простора стручних служби Одсека;
- Планирати и обезбедити средства за унапређење енергетске ефикасности објекта Одсека;
- Предузети активности које имају за циљ прилагођавање простора лицима са посебним потребама;
- Потребно је континуирано спроводити информатичку едукацију запослених у циљу коришћења нових софтвера и платформи за наставу и учење.

СТАНДАРД 13

- Потребно је радити на могућности за повећање броја студената обухваћених анкетирањем, како би резултати анкета били објективнији;
- Рад на комуникацији важности објективних одговора студената на анкетама;

- Разговори са студентима прве године на тему праћења квалитета и самовредновања, како би прихватили тај процес на адекватан начин и успели да се активно укључе;
- Повратна информација студентима (у краћој форми) у којој би се видео утицај њиховог оцењивања на евентуална унапређења квалитета рада Академије;
- Континуирано укључивање представника студената у унапређење инструмената праћења квалитета рада.

СТАНДАРД 4

- Активнији рад на аплицирању за међународне пројекте, нарочито оне који се баве процесима побољшања наставе, ради праћења и усклађивања са квалитетом страних високошколских установа;
- Укључивање Националне службе за запошљавање у активности процене компетенција свршених студената;
- Стварати услове за добијање квалитетних повратних информација кроз укључивање више запослених у комуникацију са послодавцима, како би се унапредио процес прикупљања повратних информација о компетенцијама свршених студената;
- Проналажење адекватних начина за стимулисање студената за активније учешће у студентским анкетама и запослених за учешће у процесу обезбеђења квалитета;
- Обука запослених за учешће у процесу обезбеђења квалитета;
- Обезбедити бољу софтверску подршку контроли квалитета и испуњености стандарда;
- Успостављање недостајућих формалних процедура за укључивање новозапослених у процес обезбеђивања и унапређења квалитета.

ТАБЕЛЕ

Стандард 4

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године.

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Стандард 7

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору).

Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору).

Стандард 8

Табела 8.1. Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години.

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09), а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма.

Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија.

Стандард 9

Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи.

Табела 9.2. Попис информатичких ресурса.

Стандард 10

Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица.

Стандард 11

Табела 11.1. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе).

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду.

Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе.

ПРИЛОЗИ

Стандард 4

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

Прилог 4.3. Правилник о студијама.

Прилог 4.4. Исходи образовања.

Прилог 4.5. Књига предмета.

Прилог 4.6. Пример студијског програма/предмета – удео активности у укупној вредности ЕСПБ додела бодова заснована на оптерећењу.

Прилог 4.7. Мапирање предмета покривеност програмских исхода учења у оквиру обавезних предмета.

Прилог 4.8. Дефинисани захтеви које Завршни рад треба да испуни.

Стандард 5

Прилог 5.1. Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса.

Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

Прилог 5.2.1. Извод из Правилника о обезбеђењу квалитета - Квалитет наставног процеса.

Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника.

Прилог 5.3.1. Правилник о стручном усавршавању запослених.

Прилог 5.3.2. Доказ о активностима у претходном периоду које доприносе компетенцијама наставника.

Прилог 5.4. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту.

Прилог 5.5. Правилник о студијама.

Стандард 7

Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника.

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе.

Стандард 8

Прилог 8.1. Правилник о условима и поступку за упис студената.

Прилог 8.2. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту.

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања.

Прилог 8.3.1. Извод из Правилника о полагању испита и оцењивању на испиту.

Прилог 8.4. Пролазност студената на предметима и статистика испитних рокова за претходне три школске године.

Прилог 8.5. Правилник о студентском парламенту.

Прилог 8.6. Правилник о студијама.

Стандард 9

Прилог 9.1. Општи акт о уџбеницима.

Прилог 9.1.1. Правилником о изменама и допунама Правилника о уџбеницима.

Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима).

Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи.

Прилог 9.4. Правилник о издавачкој делатности.

Прилог 9.4.1. Правилником о изменама и допунама правилника о издавачкој делатности.

Стандард 10

Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе.

Прилог 10.2. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби.

Стандард 13

Прилог 13.1. Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета.

Стандард 14

Прилог 14.1. Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе.

Шабац, 20.02.2024.

Одлуком о именовању Комисије за обезбеђење квалитета број 01/10/2-117/2023 од 27.11.2023. године именована је Комисија у следећем саставу:

1. мр Косана Поповић - предавач на Одсеку за медицинске и пословне-технолошке студије, председник Комисије
2. др Ивана Јевтић, предавач на на Одсеку за медицинске и пословне-технолошке студије, члан
3. др Сања Вулетић - професор на Одсеку студија за васпитаче и мед. сестре- васпитаче, члан
4. др Маја Дошенивић - предавач на Одсеку за пољо.-пословне студије и туризам, члан
5. Данијел Чабаркапа - представник запослених из канцеларије стручних служби одсека, члан
6. Ана Максић, бр.индекса МА 4/2022 студент Одсека студија за пољопривредн-пословне студије и туризам, члан
7. Војин Рафаиловић, бр.индекса 30/22 студент Одсека студија за васпитаче и мед. сестре - васпитаче, члан

Председник Комисије за обезбеђење квалитета

Косана Поповић

мр Косана Поповић, предавач

Република Србија

МБ:17922734

ПИБ: 111788062

Број: 01/10/2-22/1/2024

Датум: 20.02.2024. године

Ш а б а ц

АКАДЕМИЈА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ШАБАЦ

Ул. Добропољска 5, тел.015/342-172, 015/342-173

www.akademijasabac.edu.rs

На основу члана 65. Закона о високом образовању ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 - др.закон, 73/2018, 67/2019, 6/2020-др. закон, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. Закон и 76/2023), члана 98., чл. 229 и 229б. Статута Академије струковних студија Шабац, чл.3.,4.,5. и 112. Правилника о обезбеђењу квалитета бр. 01/20/1-08/2021 од 22.02.2021. године, предлога Извештаја о самовредновању и оцени квалитета студијског програма ОСС Заштита животне средине Академије струковних студија Шабац, Одсека за медицинске и пословно -технолошке студије, Комисије за обезбеђење квалитета Академије, Наставно-стручно веће Академије једногласно са 8 гласова За свих присутних чланова Већа , од укупног броја- 9 чланова, на XXXV -тридесет петој редовној седници дана 20.02.2024. године, донело је следећу:

ОДЛУКУ

1. УСВАЈА СЕ извештај о самовредновању и оцени квалитета студијског програма ОСС Заштита животне средине Академије струковних студија Шабац, Одсека за медицинске и пословно - технолошке студије за период 2019/2020-2021/2022.
2. Извештај о самовредновању и оцени квалитета новог студијског програма ОСС Заштита животне средине Академије струковних студија Шабац, Одсека за медицинске и пословно - технолошке студије за период 2019/2020-2021/2022.чини пролог и саставни је део ове Одлуке.

Образложење

Извештај о самовредновању и оцени квалитета за студијски програм у процесу акредитације ОСС Заштита животне средине Академије струковних студија Шабац, Одсека за медицинске и пословно - технолошке студије, урадила је и доставила Комисија за обезбеђење квалитета у саставу:

1. мр Косана Поповић- предавач на Одсеку за медицинске и пословне-технолошке студије, председник Комисије, и чланови тима
2. др Ивана Јевтић- предавач на Одсеку за медицинске и пословне-технолошке студије,
3. др Сања Вулетић- професор на Одсеку студија за васпитаче и медицинске сестре васпитаче,
4. др Маја Дошеновић - предавач на Одсеку за пољопривредно-пословне студије и туризам,
5. Данијел Чабаркапа - представник запослених из канцеларије стручних служби одсека,
6. Ана Максић, бр.индекса МА 4/2022, студент Одсека студија за пољопривредно-пословне студије и туризам
7. Војин Рафаиловић, бр. индекса 30/22, студент Одсека студија за васпитаче и медицинске сестре васпитаче.

Наставно стручно веће Академије размотрило је достављени предлог Извештаја о самовредновању и оцени квалитета новог студијског програма ОСС Заштита животне средине Академије струковних студија Шабац, Одсека за медицинске и пословно -технолошке студије за период 2019/2020-2021/2022. год. и исти једногласно усвојило са 8 гласова За свих присутних чланова Већа , од укупног броја- 9 чланова.

Достављено:

1. Националном акредитационом телу,
2. На интернет страницу Академије/одсека,
3. У архиву Н-С Већа Академије и
4. Општој Архиви.

Председавајући Н-С Већа Академије

Председник Академије

др сци.мед. Светлана Карић, проф.

Одлуку израдила. дипл.правник Драгица Живковић

